

ሰላም ምስ ኩል ኻትሎም ይኹን!

Leo P.P. XIV

ንዝኸሪ ሓድሽ ር.ሊ.ጳ. ኣቡነ ልዮን መበል 14

መጻፍት

በዓል ጥዑም ዝኸሪ ኣቦና ር.ሊ.ጳ. ፍራንቸስኮስ ብዕለት 21 ሚያዝያ መንሥኤ ሙታን ክርስቶስ ናብ ሰማያዊ መንግሥቲ ካብ ዝጽውዖም ንደሓር፡ እቲ ንቡር መስርሕ ምምራጽ ሓዲስ ር.ሊ.ጳ. በቲ መምርሒ ቤተክርስቲያን መጠን ከም ዝተኸየደ ኩልና እንፈልጦ ኢዩ። እቲ ኣብ መላእ ዓለም እንርከብ ካቶሊካውያን ብጽኑዕ መንፈስ ዝጸለገዮ ጸሎት ሰሚዑ ከኣ፡ ንቤተክርስቲያኑ ወትሩ ዝግደሰላ ሕያዋይ ጓሳ ኢየሱስ፡ ንር.ሊ.ጳ. ልዩን መበል 14 ሓድሽ ተኸታል ጴጥሮስ ብምዃን ክመርሑና ሂቡና ይርከቡ። 'ኣብ ልዕሊ እዚ ከውሒ'ዚ ንቤተክርስቲያንይ ክሓንጻ ኢየ፣ ደጌታት ሲኦል ድማ ኣይኪገይልዎን ኢዮም' (ማቴ.16:18) ዝበለና እሙን መድኃኒና ከም ወትሩ ንቃሉ እሙን ኮይኑ ስለ ዝረድኣና ስሙ ካብ ሎሚ ንዘለዓለም ዝኸበረን ዝተመስገንን ይኹን።

እምበኣር፡ ኣብ እዋን ዕረፍቲ በዓል ጥዑም ዝኸሪ ር.ሊ.ጳ. ኣቦና ፍራንቸስኮስ ሓጻር መዘከርታ እትኸውን ጽሕፍቲ ኣዳሊና ከም ዝነበርና፡ ሎሚ እውን ንዝኸሪ ምርጫን፡ ጽንብልን (18 ግንቦት 2025) ብጸው ወቅዱስ ር.ሊ.ጳ. ኣቡነ ልዩን መበል 14 እዛ ጽሕፍቲ እዚኣ ኣሰናዲውና ንዝርግሓ ኣሎና። ትሕዝቶ እዛ ጽሕፍቲ፡-

1. ብጸው ሊቀ-ጳጳሳት ኣቡነ መንግሥተኣብ ተስፋማርያም፡ ድኅሪ ምርጫ ሓዲስ ር.ሊ.ጳ. ቀጥታ ዝጸሓፍዎ 'እምላኸናስ፡ ግሩምን ኣገራምን ኢዩ' እትብል ኣስተንትኖ ኣብ መጀመርያ ትርከብ፤
2. ቀጺላ፡ እታ ኣርእስቲ ናይዛ ጽሕፍቲ እውን ገይርናያ እንርከብ፡ ቀዳመይቲ ቃል-ሰላምታን ቡራኬን ናይ ሓዲስ ር.ሊ.ጳ. 'ሰላም ምስ ኩልኻትኩም ይኹን' ብዝብል ኣርእስቲ ተተርጉማ ቀሪባ ኣላ፤
3. ሳልሳይ ታሪኽ ሕይወት ሓዲስ ር.ሊ.ጳ. ሓይሳን ጳጳሳት፤
4. ሓዲስ ር.ሊ.ጳ. ዋና መሪሕ ዕላማ ናይ ዘመነ ጳጳስናኦም ዝገለጹሉ ቃል ንካርዲናላት ምሉእ ትርጉም፤
5. ንንግደት ኢዮቤል ንዝተኣከቡ ምሥራቓውያን ካቶሊካውያን ዘሰምዕዎ ዓሚቕ ቃል፤
6. ኣብ ዕለተ ጽንብሎም ዝሰበኸዎ ስብከት፤
7. ካልእ ኣብዘን ቀዳሞት መዓልታት ዘመነ ጳጳስናኦም ዋና ዋና ዝገበርዎ ሥራሓትን፡ ዘመሓላለፍዎ መልእኽታትን ብጽማቕኦ መልክዕ፤
8. ታሪኽ ኣጀማምራ ህሉው ኣገባብ ምርጫ ሓዲስ ር.ሊ.ጳ. ዝገልጽ ጽሑፍ፤
9. ኣብ መወዳእታ ድማ ሓጻር መግለጺ ብዛዕባ መሪሕ ጥቕሲ ዘመነ ጳጳስናኦምን ኣርማ ጳጳስናኦምን ንረክብ፤

ነዚ ንምድላው በብወገኖም ዘበርከቱ፡ ክቡራን ኣባ ቶማስ ነጋሽ፡ ኣባ ማእከለ ዳዊትን፡ ኣቶ ግርማይ ኣስፍሃን ነመስግኖም።

ካቶሊካዊ ቤት ጽሕፈት ርእሰ-ኤጳርቅና ኣሥመራ

አምላኸናስ ወትሩ፣ ግሩምን አገራምን እዩ!

ኩልና ከምዝሰማዕናዮ ሓሙስ 8 ግንቦት ድሕሪ ቀትሪ ሓዲስ ር.ሊ.ጳጳሳት ተመሪጸም። ንሶም ከአ ርበርት ፍራንሲስ ፕሮቮስት ዝበሃሉ፣ ኣብ ከተማ ቺካጎ ዝተወልዱ ኣመሪካዊ እዮም። ምስ ተመርጹ ከአ ልዮን መበል 14 ተባሂሎም ክሰመዩ ወሲኖም። ሰብ ርማ ከምዝብልዎ እቶም ክኾኑ እዮም ዝተባህሉ ከምታ ዝነበሩዎ ተሪፎም እቶም ሰብ ዘይተዛረበሎም ከአ ርእስ ሊቃነ ጳጳሳት ክኾኑ ተመሪጸም። “ኣፈይ ብሱቕ ንኢይይ ይኳለሱሉ” ከምዝበሃል፣ ንበዓል ካርዲናል ታግለን፣ ሳራህን፣ ፓሮሊንን ወዘተ. ካብቶም ሕጹያት እዮም እናተባህሉ ክዝረበሎምን ክጽሓፈሎምን ወሪሑ እዩ። እዚ ግን ንሳቶም ስለዝደለዩዎን ስለዝበልዎን ዘይኮነስ፣ እቶም ዝኾነ መዛረብን ዝጸሓፍን ዘናድዩ ሰባት ዝመሃዝዎ እዩ። ንሕና ግን ነቲ ዳዊት መዘምር፣ “አምላኸናስ ኣብ ሰማያት ኣሎ፣ ንሱ ዝደለዮ ኩሉ ዚገብር ኣምላኽ እዩ” (መዝ 115:3) ዝበሎ ኢና ከንኣምንን ክንደግምን ዝግብኣና። በዚ ከአ እያ መላእ ቤተክርስቲያን ኣብ ጸሎት ተጻሚዳ ዝቐነየት።

ኣብዚ ከነስተውዕለሉ ዘሎና ነገር እንተሎ እምበኣር፣ እግዚአብሔር ኣምላኸና ወትሩ ግሩምን አገራምን ምኃኑ እዩ። ሙብዛሕትና ካርዲናል ርበርት ፍራንሲስ ፕሮቮስት ክለዓሉ ወይ ሕጹይ እዮም ክብሉ ኣይሰማዕናን። እቲ ወትሩ ካብ ምግራምና ዘዩቋርጽ ኣምላኽ ግን ሎሚ እውን ኣዝዩ አገሪሙና ኣሎ። ዳዊት መዘምር ከምዝበሎ፣ ንሕናውን ሎሚ፣ “ጐይታይ ኣምላኸይን፣ ንኣና ዝገበርካዮን፣ ንኣና ዝሓሰብካዮን ዜገርም ሓሳባትን ብዙኅ እዩ፣ ንኣኻ ዝመስል ከቶ የልቦን። ክነግረሉን ክዛረቡሉን እንተደልኹስ ምቕጻጻዮ ዘይከኣል ብዙኅ እዩ” (መዝ 40:5) ጥራይ ኢና ክንበል ንደፍር። ከመይ ንሕና፣ “ነቲ ዓበይቲ ተግባራቱ ክንምርምር ኣይንኸእልን ኢና፣ ነቲ ዝገበር ተኣምራቱውን ክንቆጽር ኣይንኸእልን ኢና”፣ (ኢዮ. 5:9) ብምባል ብትሑትን ኣመስጋንን ልቢ ሎሚ ክንብሎ ንኸእል፣ “እዚ ካብ እግዚአብሔር ኮነ፣ ነዕይንትናውን ዜደንቐ እዩ። እታ እግዚአብሔር ዝገበራ መዓልቲ ዓወት እዚአ እያ፣ ብኣኣ ንተሓገስን ባህ ይበለናን” (መዝ 118:23-24) ጥራይ እዩ።

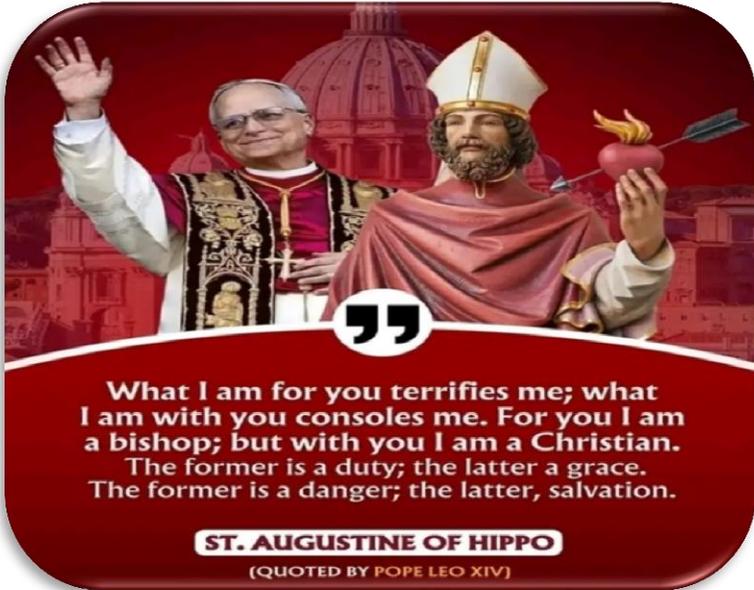
ኢሳይያስ ነቢይ ንሕዝቢ እስራኤል “ሓሳባተይ ከም ሓሳባትኩም ኣይኮነን፣ መንገድታትኩም ከኣ ካብ መንገዲታተይ ፍሉይ እዩ” (ኢሳ. 55:8) ኢሉኩም ከምዝበሉም፣ ንኣናውን ሎሚ ዝድገመልና ዘሎ መልእኽቲ እዩ። ንሕና ንሓሰቦን ንሕልፍን ካብቲ ናይ እግዚአብሔር ኣዝዩ ዝፍለ ምዃኑ መዓልቲ መጻ ብተግባር ንርእዮ ኣሎና። ኢሳይያስ ቀጺሉ፣ እግዚአብሔር ኃያልን ዝደለዮ ዝገብርን ምዃኑ ንምርግጽ፣ ነቲ ንሕዝቢ እስራኤል ብነቢይ ገቢሩ ከዛረብ ኮሎ፣ “እንሆ ሓዲስ ነገር ክገብር እዩ፣ ሕጂ ትብቓል ኣላ፣ ኣይተለልዩዎንዶ ኢኹም? እወ መገዲ ኣብ ምድረ ቦዳ፣ ወሓይዝ ድማ ኣብ ምድሪ ኣጻምእ ክገብር እዩ” (ኢሳ. 43:19) ዝበሎ የዘኻኸረና። እግዚአብሔር ኣምላኽ፣ “ዘይከል ኩሎ፣ ኣልቦ ዘይሰኣኖ” ዝሰኣኖ ዘይብሉ፣ ኩሉ ዝከኣሎ ኣምላኽ እዩ (ምህልላ ፍልሰታ)። መጽሓፍ መክብብ ብጊደኡ ኣሰራርሓ እግዚአብሔር ኩሉ ጊዜ ዝገርም ምዃኑ፣ “ኣዝዩ ዝገርመኒ፣ ኣረ ዘይፈልጦስ፣ ኣርባዕተ ነገር ኣሎ። እዚ ከኣ መገዲ ንስሪ ኣብ ሰማይ፣ መገዲ ተመን ኣብ ከውሒ፣ መገዲ መርከብ ኣብ ማእከል ባሕሪ፣ ፍቕሪ ሰብኣይን ሰበይትን እዩ”፣ (መክብብ፣ 3:11) እናበለ የመርግደልና። እግዚአብሔር “ንኩሉ ጽቡቕ ገይሩ ገጊዜኡ ሠሪዑሉ ኣሎ። ሰብ ነቲ ኣምላኽ ካብ መጀመርታ ክሳብ መወዳእታ ዝገበሮ ግብሪ ምስትውዓሉ እኳ እንተሰኣነ፣ ኣምላኽ ንዘለዓለምነት ኣብ ልቢ ሰብ ኣንበሮ” (ምሳሌ 30:18)።

ነጋድያን ተስፋ እንተተይናን ንህልው ጊዜና ክንርዳእ ንእኡ ዘድሊ መሳርሒ ክንፈጥር ንኸእል ኢና። ብወገንና ዘድሊ ጽቡቕ ድላይን ተወፋይነትን እዩ።

ኣብ ግብሪ ሓዋርያት እንተመጸእናውን፣ ጴጥሮስን ዮሐንስን ንኢየሩሳሌም ምስ ከዱ፣ ንሓዲ ስንኩል ኣብ ኣፍ ደገ ቤተ መቐደስ ረኹብዎ እሞ፣ ምስ ጠመቶም ቅዱስ ጴጥሮስ፣ “ወርቅን ብሩርን የብላይን፣ እቲ ዘሎኒ ግና እህበካ ኣሎኹ፣ ብስም ኢየሱስ ክርስቶስ ናዝራዊ ተንሥእ እም ኪድ” (ግ.ሐ. 3:6) ደኣ ይበሎ እምበር፣ ከም ሓቂስ ካብ ወርቅን ብሩርን ኣዝዩ ዝበልጽን ዝዓብን ህያብ እዩ ሂቡዎ። ኣብ ክንዲ እንጌራን ገንዘብን ክዳንን፣ ምሉእ ጥዕና ከምዝረከብ ገቢሩዎ። ንሱ ከኣ “ብድድሩ ኢሉ ደው በለ እም ተዛወረ። እናተዛወረን እናተሰራሰረን ንኣምላኽ እናመስገነን ድማ ምስኣቶም ናብ ቤት መቐደስ ኣተወ” (ግ.ሐ. 3:8)። ብርግጽ ቦቲ ዝተገብረሉ ዓቢይ ድማዕ ከመስግን ደለዩ፣ ስለዚ ከኣ እዩ ምስኣቶም ናብ ቤት እግዚአብሔር ዘምርሐ። ኩሎም እቶም ነዚ ዝተገብረሉ ተኣምር ዝረኣዩ ሕዝቢ ከኣ፣ “ክመላለስን ንኣምላኽ ከመስግንን ክሎ ረኣዩዎ። ንሱ እቲ ኣብታ ‘ጽብቕቲ’ እትበሃል ኣፍ ደገ ቤት መቐደስ ተቐጫጡ ምጽዋት ዚልምን ዝነበረ ምጂኑ ምስ ኣለለይዎ፣ ቦቲ ኣብኡ ዝኾነ ነገር ተደነቐን ተገረመን” (ግ.ሐ. 3:9-10)። “ቀጺሎም ከኣ፣ “እቲ ዝሓወደ ሰብኣይ ምስ ጴጥሮስን ዮሐንስን ለጊቡ ከሎ፣ እቶም ሕዝቢ ብምሉኣም ብዓቢይ ምግራም፣ ናብኣቶም ናብቲ ገበላ ሰሎምን ተባሂሉ ዝጽዋዕ ጎዖዩ። ጴጥሮስ ነዚ ምስ ረኣዩ፣ ነቶም ሕዝቢ ከምዚ ዚስዕብ እናበለ ተዛረቦም፣ኣቶም ሰብ እስራኤል፣ ንምንታይ በዚ ትግረሙ? ብገዛኡ ኃይልና ወይስ ብጽድቅና ነዚ ክኸይድ ከምዝገበርናዮስ ንምንታይ ንኣና ትጥምቱ ኣሎኹም” (ግ.ሐ. 3:11-12)። ብካልእ ቃላት ቅዱስ ጴጥሮስ፣ ነቲ ወትሩ ግሩምን ኣገራምን ዝኾነ ኩሉ ዝኸእል ኣምላኽ እምበር ንኣና ኣይትርኣዩ። “ከመይ እዚ ኣምላኽ እዚ፣ ንዘለዓለም ኣምላኽና እዩ፣ ንሱ ንዘለዓለም ክመርሓና እዩ” (መዝ 48:14) ክብሎም ዝደለ ይመስል። እግዚአብሔር፣ ከምዚ ትማሊ ኣብ ምርጫ ሓዲስ መራሒና ዝገበሮ፣ ሎሚውን ይመርሓና ኣሎ። ቡብጊዜኡ ንቤተክርስቲያኑ ዘድልዩ መራሒ ዝህባ ንሱ እዩ፣ ዝመጸ እንተ መጸ፣ “ደጌታት ሲኦል ድማ ኣይከሃይልዎን እዮም” (ማቴ 16:18)።

እዞም ዝተመርጹ ሓዲስ ር.ሊ.ጳጳሳት መጀመርያ ናብ ሕዝቢ ተቐልቂሎም መጀመርያ ቡራኩኦም ኣብ ዝሃቡሉ ጊዜ፣ ሽሕጓ ቋንቋ ኣዲኦም እንግሊዘይና እንተኮነ ሓንቲ ቃል ኣየውጽኡን። ብጣልያን ተዛሪቦም ነቶም ኣብ ፐሩ ደቂ ሰበኻኣም ምእመናን ድማ ብስፓኒሽ ሰላምታ ኣቐሪቦምሎም። ወዲ ቅዱስ ኣጉስጢኖስ ምጂናም ድሕሪ ኣፍሊጦም ከኣ ነታ “ምሳኻትኩም ክርስትያን ንኣኻትኩም ድማ ጳጳስ እዮ” እትብል ዓባይን ውርይትን ዘረባ ቅዱስ ኣጉስጢኖስ ጠቐሰም። ምእንቲ ሰላም ክንጽልን ብሲኖዶሳዊ መንፈስ ኃቢርና ክንጎዓን ክንሰርሕን፣ ሓነጽቲ መራኸቢታት ክንከውን፣

አብ ተዋስኦ ክንጽመድ ኣተባቢያምና፣ ንውጹዓት ክንረድእ፣ ኩልና ኣእጃምና ክነበርክት ከምዘሎና ኣዘኻኺሮም።

እቲ ኣነ ነኣኻትኩም ኮይነዮ ዘሎኹ የፍርኃኒ፣ እቲ ምሳኻትኩም ዝኾንክዎ ግና የጸናንግኒ። ነኣኻትኩም ጳጳስ ኢየ፣ ምሳኻትኩም ግና ክርስትያን ኢየ። እቲ ቀዳማይ መዝነት ኢየ፣ እቲ ካልኣይ ደማ ጸጋ፣ እቲ ቀዳማይ ሓደጋ ኢየ፣ እቲ ዳሕረዋይ ግና ደኅነት።
(ቅ.ኣጐስጢኖስ ዘሂፖ)

እምበኣር ኣብዚ ብመንፈስ ሲኖዶሳውነት ዝህብተመ ጉዕዞናን፣ ዓመት ኢዮቤልን፣ መሪሕነት ሓዲስ ር.ሊ. ጳጳሳት ልዮን መበል 14ን፣ ኩልና ኃቢርና እምነትና ነሓድስ፣ ተስፋና ነደልድል፣ ፍቕርና ነቃጽል፣ ንኣምላኽና ከኣ፣ መዓልቲ መጻ፣ “ንስኻ ኦ እግዚአብሔር ብርግጽ ኣብ ማእከልና ኣሎኻ፣ ንሕና ሕዝቢ እግዚአብሔር ተባሂልና ብስምካ ዝተሰመና ኢና እሞ ኦ እግዚአብሔር ኣይትኅደገና” (ኤር 14:9) ንበሎ። በዚ ምርጫ እዚ ብሓቂ ኣብ ማእከልና ከምዘሎን ንሱ ዝደለዮ ከምዝገብርን ብጭቡጥ ኣርእዮና። በዚ ከኣ ብልቢ ነመስግኖ፣ ነዞም ዝተመርጹ መራሒና ብመንፈስ ቅዱስ ክመርሖምን፣ ማዕልን ጥዕናን ክህበምን ከኣ ንልምን። ሕዮ ኣባ ልዮን ሕዮ!!!

**ተኣቡነ መንግሥተኣብ ተስፋማርያም
ሊቀ-ጳጳሳት ዘመንበረ ኢሥመራ**

ሓድሽ ር.ሊ.ጳ. ልዮን መበል 14 ኣብ ገበላ ቅ.ጴጥሮስ ከይኖም ንመጀመርያ ጊዜ ዘስምዕዎ ቃል

ሰላም ምስ ኩልኻትኩም ይኹን!

ዝኸበርኩም ኣኃውን ኣኃትን፡ እዘን ቃላት እዚአን ናይቲ ከም ሕያዋይ-ጓሳ መጠን ምእንቲ ናይ እግዚአብሔር መጓሰ ሕይወቱ ኣኅሊፉ ድኅሪ ሂቡ፡ ካብ ሙታን ዝተንሥኦ ክርስቶስ ፈለምቲ ናይ ሰላምታ ቃላት ኢየን። ኣኻውን ሎሚ፡ እዚ ሰላምታ እዚ ናብ ልባትኩም ኪኣቱ፡ ናብ ሥድራቤታትኩም፡ ናብ ኩሎም ሕዝብታት ኣብ ዝሃለዉ የሃልዉ፡ ናብ መላእ ዓለም እውን ምእንቲ ክበጽሕ እናተመነኹ 'ሰላም ምስ ነኣኻትኩም ይኹን!' እብል።

እዚ ናይቲ ዝተንሥኦ ክርስቶስ ሰላም ኢዩ፡ ዕጥቂ ዘይብሉን - ዕጥቂ ዘውርድን(ዕጥቂ ዘፍትሕን) ሰላም፡ ትሑትን ቀጻልን ሰላም! ካብቲ ብዘይቅድመ ኩነት ዘፍቅረና እግዚአብሔር ዝመጽእ ኢዩ። እምበኣር ናይቶም ብድኹም ግና ኩሉ ጊዜ ትብዓት ዝመልእ ድምጺ ንሮማ ዝባረኹ ር.ሊ.ጳ. ፍራንቸስኮስ ድምጺ ኣብ ኣእዛንና ገና የዳምጽ ኣሎ። ኣብታ ንግሆ ትንሣኤ (ፋሲካ)፡ እዘም ንሮማ ዝባረኹ ኣቦ፡ ቡራኬኤም ንመላእ ዓለም እውን ሂቦም ኢዮም።

አነውን አብ አሰርም ነዚ ቡራኬ እዚ ከካፍለኩም ፍቕዱላይ፣ አምላኽ የሓልየልና ኢዩ፡ አምላኽ ንኹላትና የፍቅርና ኢዩ፡ ስለዚ ከአ ክፍላት (እከይ) አይክሥልጥንን ኢዩ። ኩላትና አብ ኃልዮት ኢድ አምላኽ ኢና እንርከብ። እምበኣር ብዘይ ፍርኃት ምስ አምላኽን ነንሓድሕድናን ኢድ ንኢድ ተተሓሒዝና ንቕድሚት ንሰጉም።

ንሕና ክርስቶስ ቀቀድሜና (እናብርሀ) ዝኃለፈ ደቀ-መዛሙርቲ ክርስቶስ ኢና። ንዓለም እቲ ብርሃኑ የድልዩ ኢዩ፡ ዓሌት ሰብ ከአ ከም ናብ አምላኽን ናብ ፍቕሩን ዘብጽሕ ድልድል (መራኸቢ) መጠን ይደልዮ ኢዩ። ነኣና እውን፡ ብዘተ፡ ብምርኻብ፡ ወትሩ ብሰላም ዝነብሩ ሓደ ሕዝቢ ኮይንና ንሓድሕድና ብምትሕግጋዝ ድልድል ፍቕሪ ምእንቲ ክንነድቕ ሓግዙና። የቐንየልና ኣቡነ ፍራንቸስኮስ!

ከምኡውን፡ ተኸታል ቅ.ጴጥሮስ ንኪኸውንን፡ ከም ሓንቲ ስምርቲ ቤተክርስቲያን ወትሩ ሰላምን ፍትሕን ከነንግስ፡ ንኢየሱስ ክርስቶስ እሙናት ብምኸን ወትሩ ብዘይ ፍርሓት ወንጌል ንምብሳር፣ ሰብኸቲ ወንጌል (ሚስዮናውያን) ንምኸን ከም ዝጽዕሩ ሰባት መጠን፡ ሓቢርና ንኸንጓዳዝ ንዝመረጽኩምኒ ኣኅዋተይ ካርዲናላት አመስግን።

አነ ወዲ ቅ.አጌስጢኖስ፣ ማለት ኣባል ማኅበር ቅ.አጌስጢኖስ ኢዩ። ንሱ፡ ምሳኸትኩም ክርስቲያን ኢዩ፡ ነኣኸትኩም ከአ ጳጳስ ኢዩ ዝበሎ ብምሕሳብ፡ ኩልና ናብታ አምላኽ ዘዳለወልና ምድሪ-ርስትና ኃቢርና ክንጓዳዝ ክንክእል ኢና።

ፍሉይ ሰላምታ ንቤተክርስቲያን ሮማ! ኃቢርና ከመይ ኣቢልና ኣብ ተልእኾ ዝተጸምደት (ሚስዮናዊት) ቤተክርስቲያን ክንከውን ከም እንኸእል፡ መራኸቢ ድልድላትን፡ ናይ ዘተ መንፈስን ብምህናጽ፡ ልክዕ ከምቲ ኣብ ቅድሜና ዘሎ ቅርዓት ወትሩ ሰባት ንምቕባል፡ ኣእዳዎ ብምዝርጋሕ ስንድውቲ ዝኾነት ቤተክርስቲያን ክንከውን እንኸእለሉ መገዲ ክንድህስስ ይግባኣና። እዚ ማለት፡ ንነፍሲወከፍ ናትና ግብረ-ሠናይ ዘድልዮም፡ ናትና ህላወን ተዋስኦን ፍቕርን ዝጸብዩ ሰባት ክንቅበል ማለት ኢዩ።

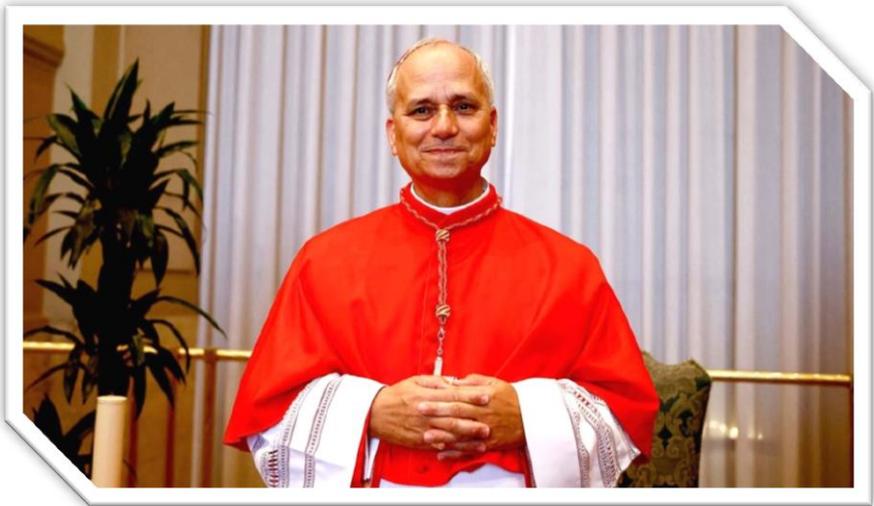
እንተኣፍቂድኩምለይ'ስ ነቶም እሙናት ሕዝቢ ብምኸን ንጳጳሶም ዘሰነዩ፡ ሃብቲ እምነቶም ዘካፈሉ፡ ከም እምንቲ ቤተክርስቲያን ክርስቶስ ኮይናም

ንኸቕጽሉ አዝዩ ብዙን ዘበርከቱ ኩሎም አባላት ናይታ ዘፍቅራ ሰበኻይ፡ ሰበኻ ቺክላዮ - ፕሩ ሰላም እብሎም!

ንኹልኹም አኅዋትን ኣኃትን፡ ኣብ ሮማ፡ ኣብ ኢጣልያ፡ ኣብ መላእ ዓለም እውን እትርከቡ፡ ሲኖዶሳዊት ቤተክርስቲያን፡ እትጓዓዝ ቤተክርስቲያን፡ ወትሩ ሰላምን ፍቕርን እተናድን፡ ብዘይ ምቁራጽ ከአ ብፍሉይ ነቶም ዝሳቐዩ ቀረባኦም ከትከውን እትደሊ ቤተክርስቲያን ከንከውን ዘሎኒ ድላይ እገልጸልኩም።

ሎሚ፡ መዓልቲ ጸሎት ልመና ናብ ድንግል ማርያም ዘ-ፖምፕይ ኢዩ። ድንግል ማርያም ወትሩ ምሳና ከትጓዓዝ፡ ቀረባና ከትከውን፡ ብአማላድነታን ፍቕራን ከተሰንዩና ትደሊ ኢያሞ፡ ኃቢርና ምእንቲ'ዚ እንጅምሮ ዘሎና ሓዲስ ተልእኮ፡ ምእንቲ መላእ ቤተክርስቲያንን ምእንቲ ሰላም ዓለምን ካብ ኣደና ድንግል ማርያም ንለምን።

ሰላም ነኣኺ ኦ ማርያም...

ቅድሚ ር.ሊ.ጳ ልዮን መበል 14 ተባሂሎም ምምራጻም፣ካርዲናል ሮበርት ፍራንሲስ ሓላፊ ቤት ጽሕፈት ንጳጳሳት ዝሓሊ ክፍሊ ቅድስቲ መንበር ኮይናም ኢዮም ከሰርሑ ጸኒሑም

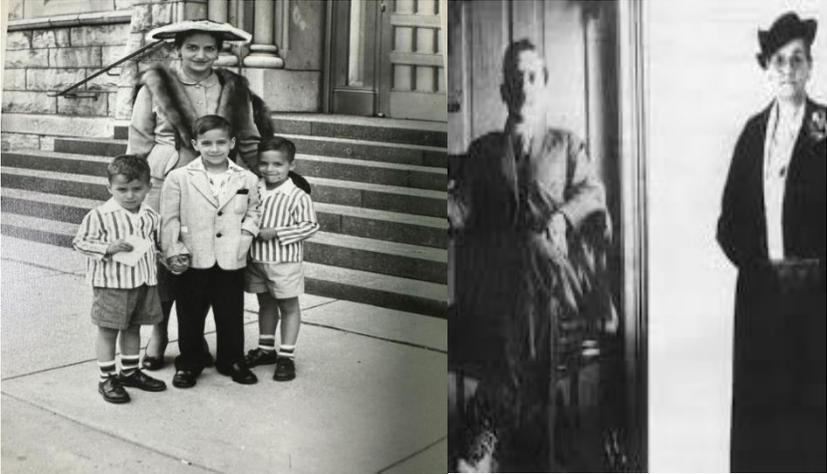
ሓጺር ታሪኽ ሕይወት ር.ሊ.ጳ ልዮን መበል 14

ቅድሚያ ር.ሊ.ጳ ልዮን መበል 14 ተባሂሎም ምምራጫ፣ ካርዲናል ሮበርት ፍራንሲስ ናይቲ ብጉዳይ ጳጳሳት ዝሓሊ ክፍሊ ቅድስቲ መንበር ኃላፊ ኮይኖም ኢዮም ክሰርሑ ጸኒሑም። ሓጺር ታሪኽ ሕይወት ናይዞም መበል 267 ጳጳስ ሮማ ኮይኖም ተመሪጸም ዘሎዉ ር.ሊ.ጳ እምበኣር እዚ ዚኸተል ኢዩ።

እዞም ካብ ማኅበር ቅዱስ ኣጎስጢኖስ ቀዳማይ ር.ሊ.ጳ ዝኾኑ ኣቡነ ልዮን መበል 14 ድሕሪ ር.ሊ.ጳ ፍራንቸስኮስ ካልኣይ ኣመሪካዊ ር.ሊ.ጳ ምዃኖም ኢዮም። ቅድሚያ ሓለቓ ማኅበር ቅ.ኣጎስጢኖስ ኮይኖም ንኸልተ እብረ ምምራጫ፣ ኣብ ፐሩ ከም ልኡኽ ወንጌል (ሚስዮናዊ) ንዊሕ ዓመታት ዘገልገሉ እዮም። ካርዲናል ሖርገ ማርዮ በርጎልዮ ካብ ደቡብ ኣመሪካ እንኪኾኑ፣ ወዲ 69 ዓመት ካርዲናል ሮበርት ፍራንሲስ ግን ካብ ሰሜናዊ ክፋል ናይቲ ክፍለ-ዓለም እዮም።

ቀዳማይ ር.ሊ.ጳ ኣባል ማኅበር ቅዱስ ኣጎስጢኖስ

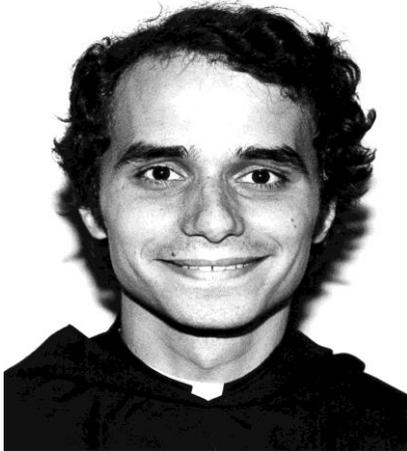
እዞም ሓዲስ ጳጳስ ሮማ ብ14 መስከረም 1955 ዓ.ም ካብ ፈረንሳይን ጥልያንን ዝመበቆሎም ኣቶ ሉዊስ ማሩስ ፕረቮስትን ካብ ስፓኒሽ ዝመበቆለን ወ/ሮ ሚልድረድ ማርቲነዝን ኣብ ቛካጎ ኢሊኖይ ተወልዱ። ሉዊስ ማርቲነንን ዮሐንስ ዮሴፍን ዝበሃሉ ክልተ ኣጎዋት ከኣ ኣለውዎም።

ወለደምን ኣጎዋቶምን፡ (ር.ሊ.ጳ. ልዮን ካብቶም ሀጻናት ካብ ጺጋም ንዮማን ቀዳማይ ዘለዉ)

ግዜ ሕጻንነቶምን ንእስነቶምን ከኣ ምስ ስድራኣም ኮይኖም ኣሕለፍዎ። መጀመርያ ኣብ ንኡስ ዘርኣ ክህነት ማኅበር ቅ.ኣጎስጢኖስ፣ ቀጺሎም ከኣ ኣብ ዩኒቨርሲቲ ፕረንሲፕል ቫኒያ ብ1977 ብሥነ-ሕጻናት (Mathematics) ከምኡ'ውን ብፍልስፍና ብዲግሪ ተመረቁ።

ኣብዚ ዓመት እዚ ብ01 መስከረም ከኣ ፕረሾስት፣ ኣብ ቅዱስ ልዊስ (Saint Louis) ዝርከብ ቤተ ተመኩሮ ናይታ ብ'እግዝእትነ ማርያም ኣደ ጽቡቕ ምኽሪ እትፍለጥ ኣውራጃዊት ርእሰ-ምሕደራ ናይ ማኅበር ቅ.ኣጎስጢኖስ ቺካጎ ተመኩሮ ኣተዉ። ብ2 መስከረም 1978 ንኡስ መብጽዓ፣ ብ29 ነሐሴ 1981 ከኣ ዓቢይ መብጽዓ ገበሩ።

እዞም ንመጻኢ ር.ሊ.ጳ ክኾኑ ዝነበሮም፣ ናይ ሹዑ ውፉይ መንእሰይ ሮበርት፣ ኣብ ቺካጎ ኣብ ዝርከብ 'ተዮሎግያዊ ኅብረት' (CTU) ዝተሰምየ ካዶሊካዊ ተቅዋመ ንባብ-መለኮት ናይ ተዮሎግያ ትምህርቶም ተኸታተሉ። ወዲ 27 ዓመት ከሎዉ ከኣ ሕገ ቆኖና ከጽንዑ ብኣሕሉቆም ናብ ዩኒቨርሲቲ ቅዱስ ቶማስ ኣኳይናስ ሮማ (Angelicum) ተላእኩ።

ብ19 ሰነ 1982 ዓ.ም ድማ ቦቶም ኣብቲ ሹዑ 'ብጉዳይ ምስ ዘይክርስትያን ኣመንቲ ዝግበር ርክብ ዝግደስ ቤት ጽሕፈት' ተባሂሉ ዝጽዋዕ ዝነበረ፣ ድሒሩ ከኣ 'ጳጳሳዊ ቤትምኽሪ ኣብ መንጎ ሃይማኖታት ንዚግበር ዘተ'፣ ዝተሰምየ ክፍሊ ቅድስቲ መንበር፣ ተራዳኢ ኣቦ መንበር ዝነበሩ ሊቀጳጳሳት ኣብኅ ጂን

ጃዶት ኣብ ኮላጅ ደቂ ማኅበር ቅዱስ ኣጎስጢኖስ፣ ደብረ ቅድስቲ ሞኒካ መዓርገ ክህነት ተቐበሉ።

ኣባ ፕረቨስት ብ1984 ናይ ካልኣይ ዲግሪ ‘ሊቸንጎ’ (ምስክር) እንኪቕበሉ፣ ኣብቲ ዝሰዓበ ዓመት ከኣ ንናይ ዶክተሪይት መዓርግ ናይ መጽዕናቲ ጽሑፎም እናኣዳለዉ፣ ካብ 1985-1986 ናብ ቼሉካናስ ፒኡራ ፐሩ ዝርከብ ናይ ማኅበር ደቂ ቅዱስ ኣጎስጢኖስ ንሓዋርያዊ ኣገልግሎት ተላእኹ። ኣብ 1987 ዓ.ም ከኣ ነቲ ናይ ዶክተሪይት መዓርግ ንምርካብ ዘቕረብዎ “ተራ ኣብ ውሱን ቦታ ናይ ዝርከብ ገዳም ሓለቓ ኣብ ማኅበር ቅዱስ ኣጎስጢኖስ” ዚብል ናይ መጽናዕቲ ወረቐቶም ኣቕረቡ። ኣብቲ እዋን እቲ ድማ ኣብ ኣሊምፒያ ፊልድስ ኢሊኖይ ናይ ዝርከብ ናይ ማኅበሮም ኣውራጃ “መርያም ኣደ ጽቡቕ ምኽሪ” ናይ ጸዋዕታ ዳይሬክቶርን፣ ናይ ተልእኮ (mission) ሓላፍን ኮይኖም ተመደቡ።

ክህነታዊ ኣገልግሎት ኣብ ፐሩ

ኣብ ፐሩ ዝገበርዎ ተልእኮ

ኣብቲ ዝቐጸለ ዓመት ድማ ናይቲ ኣብ ትሩጂሎ (ፐሩ)፣ ካብ ቼሉካና፣ ልቆይቶይስን ኣፑሪማን ዝተባህላ ሰበኻታት ንዝመጹ ተማሃርቲ ኣኪቡ መደብ ሓባራዊ ኩስኮሳ ዘካይድ ማእከል ሥነ-ክስኮሳ ማኅበሮም ኃላፊ ኮይኖም፣ ኣብ ናይ ተልእኮ ስብከተ ወንጌል (ሚሰዮናዊ) ተጸምዱ።

ኣብ ፕሩ ዓሰርተ ሓደ ዓመት እንኪገብሩ፡ ከም ሓለቓ ማኅበር (1988-1992) ሓላፊ ሥነ-መዕቢያ (1988-1998) መምህር ናይ ሱብ ንኡስ ሙብፅዓ (1992-1998) ከምኡውን ኣብ ርእስ ኤጳርቅና ትሩጂሎ ከም ውኩል ፈራድን (1989-1998) ኣብ ደብረ ቅ.ካርሎስን ቅ.ማርቸሎን ዓቢይ ዘርእክህነት መምህር ሕገ ቆኖና፡ ትምህርቲ ኣበውን ሞራል ተዮሎጅን ኮይኖም ኣገልገሉ። ማዕረ ማዕረኡ ከኣ ናይቲ ጸጸሑ ቍምስና ቅ.ሪታ ዝኾነ ቤተክርስቲያን “እግዚእትነ ማርያም ኣደ ቤተክርስቲያን” ናይ ሓዋርያዊ ጉስነት ሓላፍነት ተቐቢሎም ሰሪሖም። ካብ 1992-1999 እውን ናይቲ ትሑት መነባብሮ ዘለዎ ኣብ ወሰናስን ከተማ ዘሎ ቍምስና ‘እግዚእትነ ማርያም ዘሞንሰራት’ ኣማሓዳሪ ኮይኖም ኣገልገሎም።

ብ1999 ኣብ ቺካጎ ናይ ኣውራጃ “እግዚእትነ ማርያም ኣደ ጽቡቕ ምኽሪ” ኣውራጃዊ ሓለቓ ማኅበር ኮይኖም ተመሪጸም። ድሕሪ ክልተ ዓመትን ፈረቓን ከኣ ኣብ ሰሩዕ ሓፈሻዊ ጉባኤ ማኅበር ቅ.ኣጎስጢኖስ ጠቐላሊ ሓለቓ ኪኾኑ ተመሪጸም። እንደገናውን ብ2007 ማኅበር ንካልኣይ እብረ ንሓላፍነቶም ኪቐጽልዎ ሓተቶም።

ክሳሪ ር.ሊ.ጳ. ፍራንቸስኮስ ብጓ ሕዳር 2014 ሓዋርያዊ መስተናብር ናይ ሰበኻ ቺክላዮ (ፕሩ) ዝሸምዩዎምን ናብ መዓርገ ጵጵስና ዘደይብዎምን፣ ብጥቅምቲ 2013 ናብቲ ኣብ ቺካጎ ዚርከብ ማኅበሮም ተመሊሶም ኣብ ገዳም ቅዱስ ኣጎስጢኖስ ሓላፊ ሥነ-መዕባይ፣ ቀዳማይ ኣማኻሪ ሓለቓ፣ ህየንተ ኣውራጃዊ ሓለቓ ኮይኖም እጃሞም ኣበርኪቶም።

ብ07 ሕዳር በቶም ድሕሪ ሓደ ወርሒ ማለት ብ12 ታሕሣሥ ኣብ ክብረ በዓል ማርያም ንዳሉ፡፡ፕ፡ኣብ መንበረ ጵጵስና ቅ.ማርያም መዓርገ ጵጵስና ዝቐብእዎም ሓዋርያዊ ልኡኽ ቅድስቲ መንበር (ኑንስዮ) ጀምስ ፓትሪክ ተሰንዮም ናብ ሰበኻ ኣተዉ።

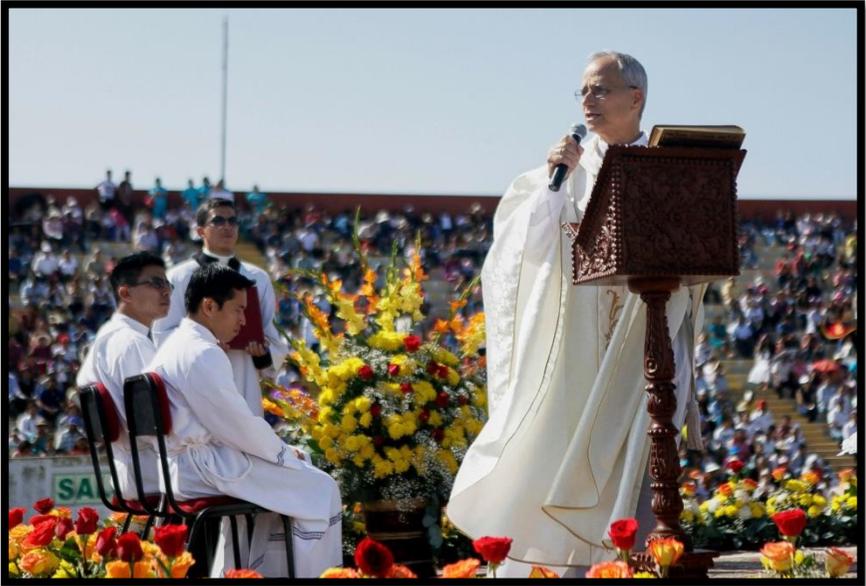
መሪሕ ሓሳብ (ጭርሖ) ሰበኻእም ኪኸውን ዝመረጹዎ ጥቕሲ ከኣ “ኣብቲ ሓደ ኩላትና ሓደ ኢና” (In illo uno unum) ዝብላ ቅ.ኣጎስጢኖስ ኣብ መዘ.127 ተመርኩሱ ዘቐረበ ስብከት ዝተጠቐመለን ቃላት እየን። ነቲ “ንሕና ክርስቲያን ወላኳ ብዙኃት እንተኾንና፣ ኣብ ክርስቶስ ሓደ ኢና” ዚብል መርገጺ ዝገልጸ ኢየን።

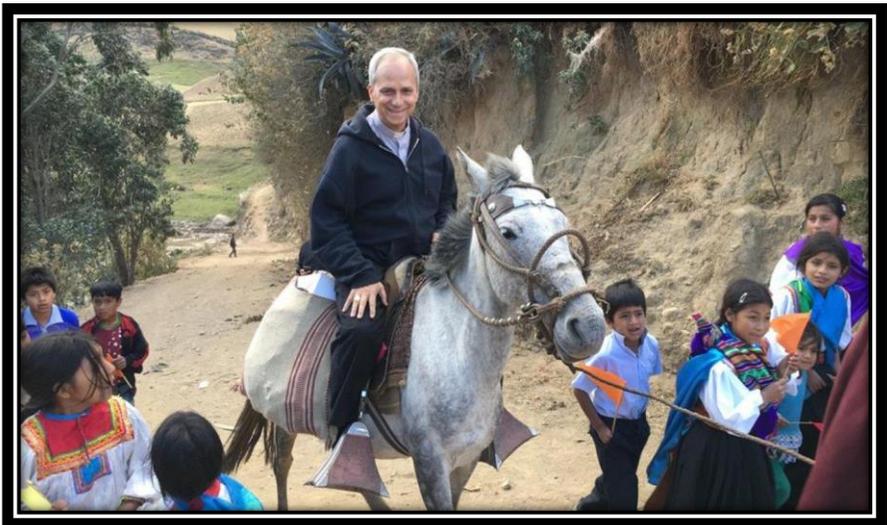
ጳጳስ ቺክላዮ ፕሩ ካብ 2015 ከሳፅ 2023

ብ26 መስከረም ር.ሊ.ጳ ፍራንቸስኮ ጳጳስ ስቺክላዮ ከኾኑ መዘዝዎም። ኣብ መጋቢት 2018 ከኣ ኣብቲ ከም ኣባል ቤትምኽሪ ቁጠባን ኣቦመንበር ኮሚሽን ባህልን ትምህርትን ኮይኖም ዘገልገልሉ ጉባኤ ጳጳሳት ፕሩ ካልኣይ ምክትል ኣቦመንበር ኮይኖም ተመርጹ።

ኣብ 2019 ር.ሊ.ጳ ፍራንቸስኮስ ኣባል እቲ ንጉባኤ ካህናት ዝሓሊ ክፍሊ ቅድስቲ መንበር (13 ሓምለ)፣ ከምኡውን ኣብ 2020 ኣባል እቲ ንኣቡናት ዝሓሊ ክፍሊ ቅድስቲ መንበር (ሕዳር 21) ኪኾኑ መረጽዎም። ማዕረ ማዕረ እዚ ስራሓት እዚ ከኣ ሓዋርያዊ መስተናብር ሰበኻ ካላዎ (ፕሩ) ገይሮም ሸሙዎም።

ኣብ በዓለ ቅ.ቀሩርባን ኣብ ቺክላዮ

ኣብ ገጠራት ሰበኻ ቺክላዮ ሓዋርያዊ ምብጻሕ እንኪፍጽሙ

ንኡቡናት (ጳጳሳት) ናይ እትሓሊ ክፍሊ ቅድስቲ መንበር ሓላፊ

ብ30 ጥሪ 2023 ቅዱስ አቦና ር.ሊ.ጳ ፍራንቸስኮስ መዓርገ ሊቀጳጳሳት ብምሃብ፣ ሓላፊ ንኡቡናት ዝሓሊ ቤትጽሕፈትን ፕረሲደንት ጳጳሳዊ ኮሚሽን ላቲን አመሪካን ኪሹኑ ንሮማ ጸውዕዎም።

ኡብ 2020 ካርዲናል ተሸሙ

ኡብቲ ዓመት እቲ ብ30 መስከረም ከኣ ር.ሊ.ጳ ፍራንቸስኮስ ኡብ ካርዲናል ሰመይዎም። ብወግዒ ከኣ ብ28 ጥሪ 2014 እቲ ንካርዲናላት ዝወሃቦም ናይ ክብሪ ቀሥምስና ከመ መጠን 'ካርዲናል ጲያቆን' ተረከቡ። ከም ላዕለዋይ ሓላፊ ናይቲ ዝመርሕዎ ቤትጽሕፈት ቅ.መንበር መጠን ከኣ ኡብቲ ር.ሊ.ጳ ፍራንቸስኮስ ኡብዚ ቀረባ እዋን ዝገበርዎ ሓዋርያዊ ጉዕዞታትን ኡብቲ ተሸታቲሉ ካብ 4-29 ጥቅምቲ 2023፣ ከምኡ'ውን ካብ 2-27 ጥቅምቲ 2024 ኡብ ሲኖዶስ ኡብ ሲኖዶሳውነት (ሓቢርካ ምጉዓዝ) ኣትኩሩ ዝተሻየደ ሓፈሻዊ ጉባኤ ሲኖዶስ ጳጳሳት ተሳቲፎም።

30 መስከረም 2023 ካርዲናል ዝተሰየሙሉ ዕለት ምስ ር.ሊ.ጳ. ፍራንቸስኮስ

እዚ ከምዚ ኢሉ እንከሎ ብ4 ጥቅምቲ 2023 ር.ሊ.ጳ ፍራንቸስኮስ ኣባል ቤትጽሕፈታት ስብከተውንጌል፡ (ክፍሊ ቀዳማይ ስብከተውንጌልን ሓደስቲ ኣብያተ-ክርስቲያንን)፡ ዓንቀጹ-እምነት፡ ምሥራቓውያት ኣብያተ-ክርስቲያን፡ ቤተክህነት፡ ተቐዋማት ውፋይ ሕይወትን ማኅበራት ሓዋርያዊ ሕይወትን፡ ባህልን ትምህርትን፡ ምስንዳው ጽሑፋት ሕጊ፡ ከምኡ'ውን ጳጳሳዊ ኮሚሽን ሃገረ ቫቲካን ንኪኹኑ መዘዝዎም።

ኣብ መወዳእታ ብ16 ለካቲት ናይዚ ዓመት እቶም ኣርጀንቲናዊ ር.ሊ.ጳ ፍራንቸስኮስ፡ “ጳጳስ ሳቡርቢካርያን ቤተክርስቲያን ኣልባኖ” ዚብል ስያሜ ብምሃብ ናብ ደረጃ 'ካርዲናል ጳጳስ' ኣደየብዎም። ድሕሪ ሰለስተ መዓልቲ ብ9 ለካቲት ምእንቲ ኢዮቤል ዕጡቓት ሰራዊት ኣብ ቅርዓት ቅ.ጴጥሮስ ብረ.ሊ.ጳ ተመሪሖ ኣብ ዝግረገ መስዋዕተ ቅዳሴ ኣቐደሱ። እዚ ከኣ ካልኣይ ዓቢይ ፍጻሜ ናይዚ ቅዱስ ዓመት ነበረ።

ኣብ ኢዮቤል ዕጡቓት ሰራዊት (ወተሃደራት) መሥዋዕተ ቅዳሴ ዝመርሖሉ

ኣብዚ ቀረባ እዋን ኣብ ምልዓል ንተኪሉሞም ዘለዉ (ቅድሚኣም ዝነበሩ) ር.ሊ.ጳ ኣብ ሆስፒታል “ጀመሊ” ዝነበሮም ግደ ዓቢይ ኮይኑ፣ ካርዲናል ፕረቮስት ምእንቲ ጥዕና ቅዱስ ኣቦና ር.ሊ.ጳ ፍራንቸስኮስ፡ ብ03 መጋቢት ኣብ ቅርዓት ቅ.ጴጥሮስ ዝቐረበ ጸሎት መቐጻጸያ ዝመርሖ'ውን ንሶም ነበሩ።

**ብፁዕ ወቅዱስ ር.ሊ.ጳ ልዮን መበል 14
ንካርዲናላት ዘስምዕዎ ቃል**

ብፁዓን ኣበታት እግዚአብሔር ይሃበለይ፣ ቅድሚ ኮፍ ምባልና፣ ጌይታ ነዚ ጉባኤ ካርዲናላት ሕጂ'ውን ከሰንዮ፣ ልዕሊ ኩሉ ከኣ ንመላእ ቤተክርስቲያን ብውዕወዕ መንፈስን ብዓሚቑ እምነትን ምእንቲ ኪመርሓ ክንልምኖ ብጸሎት ንጀምር። ብሓባር ከኣ ጸሎትና ብላቲን ነብጽሕ።

(Pater.... Ave Maria...) ኣቦና ኣብ ሰማይ እትነብር... ሰላም ንኣኺ ኣ ማርያም

ኣብዚ ቀዳማይ ክፋል ናይ ኣኼባና፣ ሓጺር መግለጽን ምሳኻትኩም ክካፈሎ ዝደሊ ኣስተንትኖን ኪህልወና እዩ። ድሕሪኡ፣ ኣብቲ ካልኣይ ክፋል ኣኼባና ከኣ ብመሰረት እቲ ሓያሎ ካብኻትኩም ዝሓተትኩም፣ ከምቲ ቅድሚ ናብ ምርጫ ር.ሊ.ጳ ምብጻሕና ዝገበርናዮ፣ ካርዲናላት ንዝህብዎ ምኽሪ፣ ርእይቶታት፣ እመመታት፣ ጭቡጥ ኩነታት ንምስማዕ ዕድል ንምሃብ፣ ምስ ጉባኤ ካርዲናላት ሓጺር ዘተ (ተዋስኦ) ኪህልወና እዩ።

ብፁዓን ኣኅዋት ካርዲናላት፦

ኣብዚ ናይ ሎሚ ዕለት ኣኼባን ቅድሚኡ ዝነበረ መዓልታትን ብምስታፍኩም ምስ ብዙሕ ምስጋና ሰላምታይ ኣቕርብልኩም። እዞን ዝሓለፉ መዓልታት

ብምኸንያት ሞት ቅዱስ አቦና ር.ሊ.ጳ ፍራንቸስኮስ ዝተሰመዓና ሓዘንን፣ ነቲ ብሓባር ዝገጠምናዮ፣ ንሱ እቲ ፍጻሜ ዘሰከመና ሓላፍነታትን ማዕረ ማዕረኡ ከአ ከምቲ ኢየሱስ ባዕሉ ዘተሰፈወና ብጸጋን ብዘጸናንዕ መንፈስን ዝሃብተማ መዓልታት እየን ነይረን (ዮሐ 14:25-27 ረአ)።

ንስኻትኩም ክቡራን ካርዲናላት እቶም ዝቐረቡ ተሓባበርቲ/ሓዘቲ ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት ኢኹም። እዚ ከአ፡ ከምቲ ንኩላትና ከቢድን ዘይተሓሰበን ዝኾነ፣ ብርግጽ ነኣይ'ውን ካብቲ ውሱን ዓቕመይ ንላዕሊ እኳ እንተኾነ፣ እዚ ህላዌኹም ነዚ ኣርዑትዚ ክቐበል ዓቢይ ምትብባዕ ኮይኑኒ እዩ። ህላዌኹም እቲ ነዚ ተልእኾዚ ሕድሪ ዝሃበኒ ጐይታ፣ ነቲ ሓላፍነት ባይኒይ ክጸሮ ከምዘይገድፈኒ ዘዘኻኸረኒ እዩ። ቅድሚ ኩሉ ወትሩ ኣብ ደገፍ ጐይታ፣ ኣብ ሓዘቲ ተሓማሚነ፣ ብጸጋኡን ሓልዮቱን ብናትኩም ናይ ቀረባ ሓዘንን፣ ብናይቶም ኣብ መላእ ዓለም ዘለዉ ንኣምላኽ ዝኣምኑ፣ ንቤተክርስቲያን ዘፍቅሩን ንምስሌነ ክርስቶስ ብጸሎቶምን ብሠናይ ግብርምን ዘሰንዩ ኣዝዮም ብዙሓት ኣኅዋትን ኣኃትን ከምዘይፍለየኒ እፈልጥ እዩ።

እቲ ፍሪ ናይ ነዊሕ ዕድመ ተመኩሮ ሕይወቶምን ንቅድስቲ መንበር ዝሃብዎ እሙን ኣገልግሎትን ዝኾነ፣ ዓብይ ጥበቦምን ክእለቶምን፣ ኣብዚ መዓልታትዚ ብዙሕ ሓጊዙና እዩ'ሞ ንኣቦ መንበር ጉባኤ ካርዲናላት ልዑል ካርዲናል ጀቫኒ ባቲሲታ ረ፣ ሓደ ግዜ፡ እንተኾነ ከአ ዝያዳ ጨብጨባን ናኣዳን ይግብኡም እዩ። ብዙሕ ከአ ኣመስግኖም። ነቶም ኣብ እዋን ጓሳ ኣልቦ (ር.ሊ.ጳ ዘይብሉ Vacant See) ግዜን ኣብ ጉባኤ ምርጫ ር.ሊ.ጳን ብርቱዕ ጥንቃቕ፣ ጳዕርን ትዕግስትን ዝሓትት ስራሕ ዝሰርሑ፣ ናይ ሮማዊት ቤተክርስቲያን 'ካመርሌንጐ' (ንጳጳሳዊ ግምጃ ዝመርሑ) ካርዲናል ከቪን ዮሴፍ ፋረል፣ ኣብዚ ኣኼባ ኣሎዉ ቢለ እኣምን ብዙሕ ከአ ኣመስግኖም። ነቶም ብምኸንያት ጥዕና ምስኣን ኣብ መንጐና ክርከቡ ዘይከኣሉ ኣኅዋትና ካርዲናላት'ውን እዝክሮም፣ ምሳኹም ኮይነ ከአ ብኅብረትን ብፍቕርን ጸሎትን እሓቕኑ።

ኣብዚ ፍቓድ ኣምላኽ ኮይኑ፣ ጓህን ሓጐስን ክልቲኡ ተፈራሪቑና ዘሎ እዋን፡ ምሕላፍ ናይ እንፈትዎም ቅዱስ አቦና ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት ፍራንቸስኮስ እዚ ቅዱስ ጉባኤ ካርዲናላት ብዓይኒ ብርሃን ትንሣኤ ጠሚትና፣ ኩልና ብፋሲካዊ ምሥጢር ክንርእዮ እደለ። ከምኡ'ውን ከም ቀዳማይ ስጉምቲ ናብቲ ኣምላኽ ናብ ምልኣት ሕይወት ዚመርሓና ዘሎ ነዊሕ ጉዕዞ ገይርና ክንርእዮ ደስ እብለኒ። በዚ ኣረኣእያዚ ከአ ንነፍሲ ዝሓለፉ ር.ሊ.ጳን ንመጻኢ ሕይወት

ቤተክርስቲያንን ናብቲ “አቦ ምሕረትን አቦ ኩሉ ምጽንናዕን” (2 ቆሮ 1:3) ዝኾነ አምላኽ ነማዕቀኑ።

ካብ ቅ. ጳጥሮስ ጀሚርካ ከሳዕ አባይ ዘይብቐዕ ተካኢ፣ ር.ሊ.ጳ ትሑት አገልጋሊ አምላኽን አግዋቱን አኃቱን ካብ ምዃን ሓሊፉ፣ ካልእ ዝገብሮ የብሉን። እዚ ከአ ብንጹር አብ አብነታት እቶም ቅድመይ ዝነበሩ አርእስተ ሊቃነ ጳጳሳት ይኹን፣ አብቶም አብ ቀረባ እዋን ዝተፈልዩና ር.ሊ.ጳ ፍራንቸስኮስ ዝረአናዮ ፍሉይ አብነት ናይ ህዱእን ዕቱብን አገልግሎት፣ ምቕሉል ሕይወት፣ ከምኡ'ውን እቲ አብ ምሉእ ዘመነ አገልግሎቶም ዘርአዩና ተወፋይነትን አብዚ ናብ ‘ቤት አቦአም’ ዝተመልሱሉ እዋን ዝነበርም ጽኑዕ እምነት፣ ርጉእ መንፈስን ብሩህ ገጽን ንኣና ዓቢይ ትምህርቲ እዩ። ነዚ ክቡር ሓድጊ (ውርሻ) አቦና ሒዝና እምበኣር፣ ቦታ ካብ እምነት እትውሉድ ተስፋ ተነቓቓሕና ጉዕዞና ንቐጽል።

ንቤተክርስቲያንን ኣብ ማእከልና ኮይኑ ዚመርሓን ዚሕልዎን ብቐጻሊ ብተስፋ ዚመልኣን “ብቲ ዝተዋህበና መንፈስ ቅዱስ፡ ፍቕሪ አምላኽ” (ሮሜ 5:5) ዘፍሰሰላን እቲ ዝተንሥኤ ክርስቶስ እዩ። እዚ ግን አባና እዩ ዚምርኮስ። እዙዛት ሰማዕቲ ድምጹን እሙናት አገልገልቲ መደብ ድኅነቱን እንተኾይንና፣ አምላኽ ኩሉ ግዜ ክዛረበና ምስ ደለየ እዩ። እንተኾነ ብድምጺ ነጐዳን

ምንቅጥቃጥ ምድርን ዘይኮነስ፤ “ብህዱእ ድሃይ ንፋስ” (1 ነገ 19-12)፤ ገሊአም ከም ዝተርጉምዎ ከኣ “ብህድኣት ዝመልአ ጸሞና” እዩ ዝዛረበና። ንኹሉ እቲ ክንጓሰዮ ዝተዋህበና ቅዱስ ሕዝቢ እምበር በዚ መንገዲዚ ክንመርሖን ክነስንዮን የድሊ።

ኣብዘን መዓልታት’ዚኣን ከኣ ናይታ ንጓሳኣ ብዓሚቕፍ ፍቕርን ኣኽብሮትን ፈነዋኣን ሓዘናን ዝገለጸት፡ ኣብቲ ኣብ መወዳእታ ምስ ጐይታ ኣብ ዝተራኹብሉ ሰዓት ከኣ ብዓብይ እምነትን ጸሎትን ዘሰነየት፤ ኣዝያ ዓባይ ማኅበር ጸባቕኣ ክንርእን ኃይላ ከነስተማቕርን ኣኽኢለናና እየን። ናይ ኣብ ኣባላታ ዘሎ ዝተፈላለዩ ሃብትን ኣብቲ “ጓሳናን ሓላው ነፍሳትናን” ዝኾነ ርእሳ ክርስቶስ ዘሎዎ ጎብረትን፡፡ ገላ 3:1-20 ርእሳ ክርስቶስ ዘሎዎ ጎብረትን፡፡ ንሳ ንሕና ዝተወለድናላ ማሕጸን፤ ከምኡ ከኣ መጓሰ፡ (ዮሐ 21: 15-17 ረኣ) ግራት ኣምላኽ (ማር 4:1-20 ረኣ) እያ። ንሳ ብናጻ ድሌትን ብውዕወዕ ስምዒትን ተገዳስነትን ኣብ ተልእኾ ምእንቲ ክትዋፈርን፤ ከምቲ ናይ እራኤላውያን ኣብ ምድረ በዳ ብዓንዲ ደመናን ብዓንዲ ሓውን (ዘጸ 13:21 ረኣ) ተመሪሓ ንቕድሚት ክትቅጽልን፤ ብምሥጢራት ድኅነት ክንምግባን፤ ዘርኢ ቃል ኣምላኽ ብምዝራእ ፍርያም ክንገብራን፤ ክንሕልዎን ክንኩስኩሳን ብሕድሪ ዝተዋህበትና ግራት ወይኒ እያ።

በዚ መንጽር እዚ እምበኣር ነቲ ካብ ጽባሕ ካልኣይ ጉባኤ ቫቲካን ኣትሒዛ፤ ኩላዊት ቤተክርስቲያን ንዓሰርተታት ዓመታት ዝተኸተለቶ መንገዲ ዘሎና ምሉእ ተወፋይነት ሎሚ ከነሓድሶ ምደለኹ። ካብቲ ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት ፍራንቸስኮስ ኣብታ “ወንጌላዊ ፍስሓ” ዘርእስታ ሓዋርያዊት መልእኽቶም ጽቡቕ ገቢሮም ብዝጭበጥ ኣገባብ ዘቕረብዎ ሓያሎ ቀንዲ ቀንዲ መሠረታዊ ነጥብታት ከልዕል፤ ቅድሚ ኩሉ ንክርስቶስ ምብህር (ቍ 11)፡ ናይ መላእ ማኅበር ክርስትያን (ተልእኾኣዊ)ሚስዮናዊ ለውጢ (ቍ 9)፡ ምስ ኣቡናት ብሓባር ምጉዳዝ (ሲኖዶላውነት) (ቍ 33)፡ ንለባዊ እምነት (Sensus Fidei) ኣድህቦ ምሃብ (ቍ 119-120)፡ ብሕልፊ ከኣ ነቲ ቅኑዕን ኣሳታፍን ሕዝባዊ መንፈሳውነት (ቍ 123)፡ ነቶም ዝነኣሱን ዝተገለሉን ፍቕሪ ዝዓዘዙ ኃልዮት ምርኣይ (ቍ 53)፡ ነዚ ናይ ሎሚ ዓለም ዝተፈላለዩ ኩነታትን ሽግርን ምላሽ ዝህብ ትብዓትን ምእትእምማን ዘሎዎ ዘተን ልዝብን ምግባር (ቍ 84 ፍስሓን ተስፋን 1-2 ረኣ)።

እቲ ንሕይወትን ስራሕን ስድራ ኣምላኽ ወትሩ ዘለዓዕልን ዝመርሖን እምበኣር እዚ ወንጌላዊ መትከላት እዚ እዩ። እቲ ኣብቲ ሥጋ ዝለበሰ ክርስቶስ ዝተገልጸን ገና ዝግለጽ ዘሎን መሓሪ ገጽ እግዚአብሔር ኣብ፡ ናይቶም ኩሎም ብቅንዕና ንሓቂ፡ ንፍትሒ፡ ንሰላም፡ ንሕውነት ዝደልዩ፣ ዝለዓለ ተስፋ ኣብዞም ክብርታት እዚአም እዩ ዝግለጽ (በነዲክቶስ መበል 16 “ብተስፋ ኢና ዝደኃንና” ቍ 2፣ ፍራንቸስኮስ “ተስፋ ኣይተሕፍርን እያ” ቍ 3 ረከ)። ነቲ ንሶም ዝተኸተልዎ መንገዲ ክስዕብ ዝተጸዋዕኩ ኮይኑ ሰለዝተሰመዓኒ እየ ናይ ጵጵስና ስመይ ልዩን መበል 14 ኪኸውን መሪጸ። ነዚ ከኣ ዝተፈላለዩ ምኽንያት ኣሎዎ። እቲ ቀንዲ ምኽንያት ከኣ እቲ ር.ሊ.ጳ መበል 13 ኣብታ “ርእሰ ማልን ሸቃሎን” ዘርእስታ ታሪኻዊት ዓዋዲት መልእኽቶም፣ ብመንጽር እቲ ዓብይ ኢንዱስትሪያዊ ለውጢ ንማኅበራዊ ፍትሒ ዘቕረብዎ ምላሽ ወይ መጸዋዕታ እዩ። ኣብዚ እዋንና ድማ ቤተክርስቲያን ነቲ ካልእ ኢንዱስትሪያዊ ለውጥን ምዕባለን ዓውደ- ሰብ ሰርሖ ኣእምሮ (Artificial intelligence) ኣብ ሰብኣዊ ክብረ-ግርማ ፍትሕን ዕዮን ኣውራጅዎ ዘሎ ሓድሽ ፈተና ምላሽ ንምሃብ፣ ንነፍስ ወከፍ ሰብ እቲ ሃብታም ማኅበራዊ ትምህርታ ተወፍሶሉ። ሕጂውን ነዚ ህልው ብድሆታት እቲ ምላሽ ማኅበራዊ ትምህርቲ ቤተክርስቲያን እዩ።

ክቡራት ኣገዋት፣ እቲ ቅዱስ ጳውሎስ 6^ይ ብ1963 ዓ.ም ምትክእ ጴጥሮስ ኮይኖም ምስ ተመርጹ ኣብ ጽንብል ጵጵስናአም ዝበልዎ ቃል ተስፋ ከም ናተይ ገቢረ ነዚ ቀዳማይ ክፋል ኣኼባና ክዛዝም፣ “እዚ ተስፋ’ዚ ነቲ ዓቢይ ናይ እምነት ሃልሃልታ ሓዊ ናብ መላእ ዓለም ዮብጽሕ፣ ንፍቕሪ ከኣ ኣብ ኩሎም ሰብ ጽቡቕ ድላይ ደቂ ተባዕትዮን ደቂ ኣንስትዮን የንግሥ። እዚ ተስፋ’ዚ ከኣ ነቲ ናይ ምትሕባባር መንገዲ ንኩሉ ዮብርህን ንኩሉ ዓሌት ሰብ ሕጂን ወትሩን ኣዕዚዙ ይባርኽን። ከመይ ብዘይ ሓገዝ ኣምላኽ ኩሉ ከንቱዩ፣ ወላ ሓደ ብቕዕ ወይ ቅዱስ ነገር የለን።” (ጳውሎስ 6^ይ ኣብ ጽንብል ጵጵስናአም ንመላእ ሕዝቢ ዓለም ዘመሓላለፍዎ መልእኽቲ ቍ 22. 1963)።

እዚ ሓሳብ (ጡብላሕታ) እዚ ብሓገዝ እግዚአብሔር ኣምላኽ፣ ብጸሎትን ብተወፋይነትን ኩልና ኣብ ግብሪ ዝውዕል ይግበር።

ክብረት ይሃበለይ።

ር.ሊ.ጳ. ልዮን መበል 14 ንኢዮቤላዊ ንግደት ኣብ ሮማ ዝተረኸቡ ኣባላት ካቶሊካውያን ምብራቓውያት ኣብያተ-ክርስቲያን ኣብ ኣዳራሽ ጳውሎስ ሻድሻይ ዝሃብዎ ቃል

ብስም ኣብን ወልድን መንፈስ-ቅዱስን! ሰላም ምሳኻትኩን ይኹን!
ብጹዓን [ፓትርያርካት]: ልዑላን [ካርዲናላት]: ብጹዓን [ጳጳሳት]
ክቡራን ካህናት: ደቂ-ተባዕትዮን ደቀንስትዮን ሰብ ውፉይ ሕይወት
ዝኸበርኩም ኣኅዋትን ኣኃትን

ክርስቶስ ተንሢኡ ኢዩ፣ እወ በሓቂ ተንሢኡ ኢዩ! በዚ ክርስትያን ምብራቕ ነቲ ሕመረት እምነትናን ተስፋናን ዝኾነ ትንሣኤ እንክእመኑ፣ ኣብዚ ዘመነ ትንሣኤ ብዘይ ምርብራብ ዝደጋግምዎ ቃላት ተጠቂመ ሰላምታይ አቕርበልኩም። ኣብዚ ናይታ ብጽኑዕ ኣብ ትንሣኤ ኢየሱስ ክርስቶስ ዝተሰረተተ ተስፋ ዝኾነ ዓመተ ኢዮቤል ኣብዚ እንክርእየኩም ኣዚዩ ዘበራትዕ ኢዩ። እንቋዕ ብደሓን ናብ ሮማ መጻእኩም። ሎሚ ኣብዚ ምሳኻትኩም ምህላወይን፣ ሓደ ካብቲ ኣብ ምጅማር ናይ መንበረ ጴጥሮስ ጳጳስናይ ዝገብሮ ርክብ ምስ ምእመናን ምብራቕ ምጃኑን ኣዚዩ የሓጹሰኒ።

ኣብ ኣዕይንቲ እግዚአብሔር ክቡራት ኢኹም። ሎሚ ነኣኻትኩም እንክርኢ፣ ነቲ ናይ መበቆላትኩም ብዙህነት፣ ነቲ ክቡር ታሪኽኩምን፣ ነቲ ብዙኃት ካባኻትኩም ዝኃለፍዎን፣ ገና እውን ዝኃለፍዎ ዘለዉን መሪር ስቓይ እሓስብ። ሎሚ ነቲ ር.ሊ.ጳ. ፍራንቸስኮስ ብዛዕባኻትኩም እንኪዘረቡ ምብራቓውያት ኣብያተ-ክርስቲያን፣ ስለቲ ብጥንቃቄ ዓቂባዎ ዝርከብ ፍሉይ መንፈሳውን ጥበባውን ትውፊታትን ስለቲ ብዛዕባ ክርስትያናዊ ሕይወት፣ ሲኖዶሳውነትን ሊጡርግያን ነኣና ዘካፍሉና ሃብትን ክምስገኑን፣ ብኸብሪ ክተሓዙን ይግባእ። ነቶም ጥንታውያን ኣበው፣ ጉባኤታትን ምንኸስናዊ ሕይወትን እውን እሓስብ። እዚ ኩሉ ዋጋኡ ዘይትመን ሃብቲ ቤተክርስቲያን ኢዩ ዝበልዎ ቃላት እደግሞ። [ኣብ ኣኼባ 'ሮኣኮ' 27 ሰነ 2024]።

ከምኡውን ነቶም፡ ብናይ ገዛእ ርእሶም ቃላት፡ 'ናይ ድኅነት ሰብ ሥራሕ ኣብ ምብራቕ ኢዩ ጀሚሩ' ካብ ዝብል መርገጺ፡ ንክብሪ ኣብያተ-ክርስቲያናትኩም ጥራይ ዝርኢ ሰነድ ንመጀመርያ ጊዜ ዘውጽኡ ር.ሊ.ጳ. ልዮን መበል 13 ክጠቅስ ደስ ይብለኒ። [ኣዋርያዊት መልእኽቲ፡ ክብሪ ምብራቓውያን፣30

ኅዳር 1894]። ብሓቂ ንስኻትኩም፡ ቤተክርስቲያን ዝተወልደትሉ መበቆላዊ ሃዋህው ከም ምዃንኩም መጠን ፍሉይን ኃለፍ ዝበለን ተራ ዘሎኩም ኢኹም [የሓንሰ ጳውሎስ 2ይ፣ ብርሃን ምብራቕ #5]። ገለ ካብቲ ኣብዚ መዓልታት ውን በበቲ ሥርዐትኩም ኣብ ሮማ ብዓቢይ ወግዲ እትቐድሱሉ ዘሎኹም ሊጡርግያታትኩም፡ ነቲ ናይ ጐይታና ኢየሱስ ክርስቶስ ቋንቋ ዝጥቀም ምዃኑ ብፍሉይ ዝጥመት ኢዩ። ከምኡ ስለ ዝኾነ ኢዩ ድማ ር.ሊ.ጳ. ልዮን መበል 13 'እቲ ወግዳዊ ብዙሃነት ናይ ምብራቕ ሊጡርግያን ሥርዐትን፡ ንክብርን ዕቤትን ቤተክርስቲያን ተወሳኺ ድርኪት' ኪኸውን ናይ ልቦም ጻውዒት ዘቐረቡ። እቲ ትምኒቶም፡ ሎሚውን ክድገም ጊዜኡ ኢዩ። ኣብ ጊዜና ብዙኃት ሰብ ምብራቕ ኣኅዋትናን ኣኃትናን፡ ገለ ካባኣቶም እውን ሎሚ ኣብዚ ዘሎኹም፡ ብምክንያት ኩናትን ስደትን፣ ዘይርጉእ ሃለባትን ድክነትን፣ መረብቶም ራሕሪሖም እንኪስደዱ፡ መበቆል ዓዶም ጥራይ ዘይኮነስ፡ ኣብ ዓዲ ምዕራብ ምስ በጽሑ እውን ሃይማኖታዊ መንነቶም ከይተረፈ ክሳብ ዘጥፍኡሉ ኩነታት ኢዩ ዝርከብ ዘሎ። ከም ውጽኢቱ ድማ፡ ወለዶ ብወለዶ እንክትካእ፡ እቲ ኣዝዩ ክቡር ውርሻ ምብራቓውያት ኣብያተክርስቲያን እውን ምስኡ ይጠፍእ ኣሎ።

ልዕሊ ሓደ ክፍለ ዘመን ይገባር፡ ር.ሊ.ጳ. ልዮን 'ነቲ ምብራቻዊ ሥርዐታት ምዕቃቡ፡ ልዕሊ'ቲ ብሓፈሻ እንህቦ ግምት ዝኸይድ ኣገዳስነት ኣለዎ እንኪብሉ፡ 'ዝኾነ ተኸታል ላቲናዊ ሥርዓት ሚሰዮናዊ ዝኾነ ናይ ሰባኻ ወይ'ውን ናይ ገዳም ካህን፡ ንዝኾነ ኣባል ምብራቻዊ ሥርዐት ዝኾነ ምእመን እንተስ ብምኽሬ ወይ'ውን ብምትሕብባር ናብ ላቲናዊ ሥርዐት ክእትዎ እንተፈተነ ካብ ገዳሙ ይሰጎግ ካብ ማዕርጉ እውን ይቀንጠጥ' ክሳብ ምባል እውን በጺሑም ኢዮም። ነዚ ንናይ ምብራቻ ክርስትያን ንምክንኻንን፡ ምብርታዕን -ብፍላይ ድማ ኣብቲ ብስደት ዝኸድዎ ሃገራት- ዝተዋህቦ ብርቱዕ ጸውዒት ሎሚ እውን ክንደግሞ ደስ ይብለና። ኣብቲ ዝተኻለለሉን ኩነታት ዝተጠዓዓመሉን ቦታን ኩነትን ናይ ምብራቻ ሥርዐት ምሕደራ ካብ ምቀላቕም ሓሊፉ፡ ኣብ መንጎ እቶም ተኸተልቲ ላቲናዊ ሥርዐት ዝኾኑ ክርስትያን ኣፍልጦን ርድኢትን ምስፍሕፋሕ ከድሊ ኢዮ። በዚ ዝመጸ፡ ጳጳሳት ላቲናዊ ሥርዓት ነቶም ብዝተፈላለዩ ምክንያት ኣብ ሃገራቶም ዝርከቡ ምብራቻውያን ካቶሊካውያን፡ ነቲ ሕያው ትውፊታቶም ዝዕቅቡሉን፡ ባቲ ፍሉይ ኣገባብ ምስክርነቶም ድማ ነተን ኣብኣተን ዝነብሩ ማኅበራት [ክርስትያን] ከሃብትሙ ምእንቲ ክኸእሉ ብጭቡጥ ክሕግዝዎም ዝኸእሎም መትከላትን ሕግታትን መምርሒታትን ኣብ ምውጻእ ክሕግዘኒ፡ ነቲ ስሉ'ቲ ድሮ ዝገብሮ ዘሎ ሥራሕ ዘመስግኖ ንምብራቻውያት ኣብያተ ክርስትያን ዝኃሊ ቤትጽሕፈት እሓቶ ኣሎኹ።

ንስኻትኩም ንቤተክርስትያን ተድልይዎ ኢኹም። ናይ ምብራቻ ክርስትና፡ ኣብዚ ጊዜ'ዚ ነኣና [ንመላእ ቤተክርስትያን] ክቕርበልና ዝኸእል ኣበርክቶ ኣዝዩ ብዙኅ ኢዮ። እቲ ኣብ ሊጡርግያኹም ሕያው ኮይኑ ዝቕጽል ዘሎ ናይ 'ምሥጢር' ርድኢት (*the sense of mystery* -ንእግዚአብሔርን ንቅዱሳን ነገራትን ከም መጠን 'ምሥጢር' ናይ ምክባርምን ምቕራብምን ርድኢት] ኣባና [ኣብ ላቲን] እውን ዳግም ክንመልሶን ክንድህስሶን ከድልየና ኢዮ። እቲ ሊጡርግያኹም፡ ንኹልንትና ናይ ወዲሰብ ብምልኣት ዘሳትፍ፡ ንጽባቕ ምሥጢረ-ድኅነት ዝውድሰን ዘልዕልን፣ ዕቤትን ልዕልናን እግዚአብሔር ከመይ ኢሉ ንድኻም ሰብ ጸይሩ ይኸይድ ከም ዘሎ ከተድንቕን ክትግረምን ዝገብርን ኢዮ። ብተመሳሳሊ፡ ኣብ ናይ ምዕራብ ክርስትና እውን፡ ንቕድምና [ልዕልና] እግዚአብሔር ዝግባእ ቦታኡ ምሃቡ፡ ኣገዳስነት ትምህርተ-ኅቡኣት፡ ገለ ገለ ፍሉይ መለለዪ መንፈሳውነት ምብራቻዊ ክርስትና ዝኾኑ ክብርታት፣ ከም ዘዩቋርጽ ምህለላ፡ ተጋድሎ፡ ጸም፡ ምእንቲ ኃጢአትካን ኃጢአት መላእ

ዓሌትሱብን ምንባዕ (penthos) ዝኣመሰሉን ዳግም ምድህሳሱ ኣገዳሲ ኢዩ። እምበኣር፡ ነዚ ክቡር ትውፊታትኩም፡ ምስ ጊዜን ኩነታትን ከም ዝኸይድ ክትገብሩ ክትብሉ፡ ወይ'ውን 'ሎሚ ኣየስርሕን ኢዩ' ካብ ዝብል ምኽንያት፡ ከይነኣሳስኩም፡ በዚ [ገኒኑ ዘሎ] ናይ ሓሻሽነት [ኣህላኽነትን]፣ ተጠቓምነትን [ትኽክል ይኹን ኣይኹን ብዘየገድሱ ብዙታት ዝቐበልዎ/ዘስርሕ መትከል ምስዓብ ዝብል ኣምር] መልኩ ከይጥፍእን ከይበላሾን ክትዕቅብዎ ይግባእ።

እቶም ጥንታውያን ክንሶም ግን ከኣ ወትሩ ሓደስቲ ናይ መንፈሳውነትኩም ትውፊታት ፈዋሲ ተራ ዘለዎም ኢዮም። ኣብኣቶም፡ እቲ [ኃጢአት ዝመበገሲኡ] ውርደት ወዲ ሱብ ምስቲ ብዛዕባ ምሕረት ኣምላኽ ናይ ምግራም ተመኮሮ ይወሃሃድ። በዚ ከኣ እቲ ኃጢአተይናታት ምዃንና ኣብ ክንዲ ናብ ተስፋ ቍርጸት ገጹ ዝመርሓና፣ ዝተፈወሱ፡ መለኮታዊ ባሕርይ ዝተቐበሉን (divinized) ናብ ላዕለዋይ ሰማይ ገጸም ዝተላዕሉን ፍጡራት ዝገብረና ህያብ ጸጋ ኣምላኽ ንምቕባል ስንዱዋት ከም ንኸውን ይገብረና። ምእንትዚ ንጉይታ መወዳእታ ዘይብሉ ውዳሴን ምሥጋናን ከነቕርብ ይግባእና። ኃቢርና፡ ምስ ቅ.ኤፍሬም ሶርያዊ ብምዃን ከምዚ እናበልና ክንጽሊ ንኸእል ኢና፡- 'ነኣኻ

ብልዕሊ ሞት ከም እንሳገረሉ ድልድል ኪኸውን መስቀልካ ንዝዘርጋሕካልና ክብሪ ይኹን፤ . . . ዝሓር ርእሰኻ ብሰብነት መዋቲ ሰብ ከዲንካ፡ ንኹሎም መውትቲ ምንጨ ሕይወት ከም ዝኸውን ዝገበርካ ነኣኻ ክብሪ ይኹን! (ሰብከት ብዛዕባ ጌይታ፣ 9)። ምስኡ'ውን፡ ነቲ ሓደ ካልእ ካብ ኣበው ምብራቕ፡ 'እቲ ዝዓበየ ኃጢአት፡ ኣብ ኃይሊ ትንሣኤ ዘይምእማን ኢዩ' ዝበሎ [ቅ.ኢ.ሳቕ ዘነነዩ፣ ሰብከት ንባሕታውያን፣ 1, 5] እናዘከርና፡ ኣብ ኩሉ ፈተናታት ሕይወት ክንደሃልን ተስፋ ክንቈርጽን ዘይኮነስ ናይ ትንሣኤ ርግጽነት ክንርኢ ዘኸእለና ጸጋ ክንልምን የድልየና።

ኣብ ዝኸፍኦ መዓሙቕ ናይ ጌንጽን ኩናትን እውን እንተተረኸበ ብዘየገድሰ፡ መዝሙር ተስፋ ክዝምር ዝኸእል'ስ ካባኹም ኃሊፉ መን ኢዩ፤ ካብ ናትኩም ዝኸፍኦ ዘባህርር ናይ ኩናት ተመኩሮ ብቐረባ ዝገበረ'ስ መንዩ፤ ስለዚ ድማ ኢዮም ር.ሊ.ጳ. ፍራቸስኮስ፡ 'ሰማዕት ኣብያተ-ክርስትያን' እናበሉ ዝጽውዑኹም። ካብ ቅድስቲ ሃገር ክሳብ ዩክረይን፤ ካብ ሊባኖስ ክሳብ ሶርያ፤ ካብ ማእከላይ ምብራቕ ክሳብ ትግራይን ካውካሱስን ዝተዘርግሐ ክንደይ ዘስካሕክሕ ጌንጻት ኢና'ሞ ዘይንርኢ! ካብዚ ዘባህርር፡ ካብዚ ብዙኃት መንእሰያት [ከም ኣባጊዕ] ዝሕረዱሉ፡ ሕይወት ብዙኃት ብስም 'ውተሃደራዊ ወራራት' ይሥዋዕ፡ የኃልፍ ስለ ዘሎ እውን ቍጥዐ ነድርን ከለዓዕል ዝምነበሮ ዘይጽቡቕ ተመኩሮ ተንሣእና ክንሰምዖስ፡ ናይ ር.ሊ.ጳ. ጥራይ ዘይኮነ፡ ናይቲ 'ሰላም ነኣኻትኩም ይኹን' [ዮሐ.20:19, 21, 26] እናበለ ደጋጊሙ ዝዛረብ መጻዕዕታ ይሰማዕ ኣሎ። ወሲኹ እውን፡ 'ሰላም እኃድገልኩም ኣሎኹ፡ ሰላምይ እውን እህበኩም ኣሎኹ፤ እቲ ኣነ ዝህበስ ከምቲ ዓለም እትህቦ ኣይኮነን' (ዮሐ.14:27) ይብል ኣሎ። ናይ ክርስቶስ ሰላም፡ እቲ ግጭት ድኅሪ ምዝዛሙ ዝስዕብ ናይ መቓብር ስቕታ ኣይኮነን፡ ውጽኢት ናይ ጭቆና ኣይኮነን፡ እኳ ደኣ ንኹሉ ዝኸውን፡ ንኹሉ ሓድሽ ሕይወት ዝህብ ህያብ ኢዩ። እምበኣር ምእንቲ እዚ ዕርቂ፡ ይቕሬታ፡ ሓደ ገጽ ገንጺልካ ከም ብሓድሽ ክትጅምር ዝገብር ሰላም እዚ ንጸሊ!

ብወገነይ፡ እዚ ሰላም እዚ ንክሰፍን ዝክኣለኒ ዘበሉ ክገብር ኢዩ። ቅድስቲ መንበር፡ ንተጻባኢቲ ወገናት ክተቀራርብ፡ ገጽ ንገጽ ከተራኹብ፡ ንሓድሕዶም ከም ዝዘራረቡ እውን ብምግባር ኣብ ኩሉ ቦታ ዝርከቡ ሕዝብታት ደጊሞም ተስፋ ክገብሩን፡ እቲ ዝግብእም ክብሪ፡ ማለት 'ብሰላም ናይ ምንባር ክብረ-ግርማ' ከስተማቕሩን ክትገብር ወትሩ ስንድውቲ ኢዩ። ሕዝብታት ዓለምና

ሰላም ይብህጉ አለዉ፤ ምእንት'ዚ ድማ ንመራሕቶም [መራሕቲ ሃገራት]: 'ንራሹብ: ንዘራረብ: ንቀራረብ' እናበልኩ ብምሉእ ልቦይ እጽውዕ! ኩናት ደው ከተብሎ/ ከተወግዶ ዘይከአል ኣይኮነን። ድምጺ ኣጽዋር ክጠፍእ ይከአል ኢዩ፡ ክጠፍእ ከኣ አለዎ፡ ምኽንያቱ [ኣጽዋር] ጸገም የጋድድ እምበር ኣይፈትሕን ኢዩ። 'ሰራሕቲ ታሪኽ/ቅያ' ዝበሃሉ፡ ገበርቲ ሰላም ደኣ እምበር እቶም ዘርኢ ስቓይ ዝዘርኡ ኣይኮነን። ጐረባብትና ቅድሚ ኩሉ ጸላእትና ዘይኮነስ፡ ከማና [መፋጥርትና] ደቂ-ሰብ ኢዮም፤ ክጽልኡ ዘለዎም ገበነኛታት ዘይኮነስ ምስኣም ክንዋሳእ/ክንዘራረብ ዝከአል ሰባት [ደቂተባዕትዮን ደቀንስትዮን] ኢዮም። ነቲ ኣብ ኣሰር ማኒቅያዊ ሥነ-ሓሳብ ዝስዕብ፡ ንዓለምና ኣብ 'ናይ ሠናይ ጉጅለን' 'ናይ እክይ ጉጅለን' ክመቅል ዝጽዕር ናይ ጐንጺ ኣተሓሳስባ ንንጸጎ።

ኣብ ዝኸፍኦ መዓመቓ ናይ ጐንጸን ኩናትን እውን እንተተረኸበ ብዘየገድስ፡ መዝሙር ተስፋ ክዝምር ዝኸእል ስ ካባኹም ኃሊፉ መን ኢዩ፤ ካብ ናትኩም ዝኸፍኦ ዘባህርር ናይ ኩናት ተመኩሮ ብቐረባ ዝገበረስ መንዩ፤ ስለዚ ድማ ኢዮም ር.ሊ.ጳ. ፍራቸስኮስ፤
'ሰማዕት ኣብያተ-ክርስትያን' እናበሉ ዝጽውዑኹም።

ቤተክርስትያን፡ 'ድምጺ ኣጽዋር ይጥፋእ' ካብ ምባል ፈጺማ ኣይክትደክምን ኢያ። ንእግዚአብሔር ስለ ኩሎም እቶም ብስቕታ፡ ብጸሎትን ርእሰ-መሥዋዕትነትን ዘርኢ ሰላም ዝዘርኡ ከመስግኖ እፈቱ። ከምኡ'ውን ምእንቲ ኩሎም ኣንጻር'ቲ መበቆል ዓዳቶም ገዲፎም ክስደዱ ዝድርኹም ፈተና እናተቐመጡ ኣብ መረባቶም ብምዃን ብትዕግስቲ ዝጋደሉ ዘለዉ ኣብ ማእከላይ ምብራቕ ዝርከቡ ክርስትያን -ምብራቓውያን ኮኑ ላቲናውያን-አመስግኖ። ክርስትያን፡ ብቓል ጥራይ ዘይኮነስ፡ ብግብሪ ኣብ መበቆል ዓዳቶም ውሕስነት ዘለዎ ሕይወት ክነብሩሉ ዝኸእሉ መሰል ረኪቦም ክነብሩ ዕድል ክፍጠረሎም ይግባእ። በጃኹም፡ ምእንቲ'ዚ ነገር'ዚ ኣበርቲዕና ንጽዓር!

ነኣኹም ካብቲ ጸሓዩ-ጽድቅ ኢየሱስ ዝበረቐሉ ምድሪ ዝመጸእኩም ሰብ ምብራቕ ኣገዋትን ኣኃትን፡ ኣብዛ ዓለምና 'ብርሃን' ኮይንኩም ስለ ዝተረኹብኩም (ማቴ.5:14) ኣመስግነኩም። ብእምነት፡ ብተስፋ፡ ብፍቕሪ ጸብለል ኢልኩም ክትርከቡ ጥራይ ድማ ኢየ ዘተባብዓኩም። ኣብያተክርስትያናትኩም ኣብነታውያን ይኹና፤ ጻሎትኩም ድማ ምልኣት ዘለዎ ሕብረት ዘስፋሕፍሑ ይኹኑ፤ ብፍላይ ከኣ እተን [ናይ ምብራቕ] ናይ ጳጳሳት

ሲኖዶሳት ስፍራ ኅውነትን፣ ኡነተይና ኅቡር-ሓላፍነታውነትን [authentic co-responsibility] ይኹና። ኣብ ምሕደራ ንብረት ግሉጽነት ከም ዝህሉ ግበሩ፣ ንሕዝበ እግዚአብሔር ድማ ምልክት [አርአያ] ትሑትን ምሉእን ተወፋይነት ብምዃን፣ ንክብሪ እዚ ዓለም፣ ምድራዊ ሥልጣንን 'ረአዩኒ' ዝብል መንፈስን ግዲ ዘይብሎም መራሕቲ ኮይንኩም ህነጽዎም። ቅዱስ ስምዖን፣ እቲ ሓድሽ ማእምር ሥነ-መለኮት፣ ነዚ ሓሳብ'ዚ ዝገልጽ ምርኡይ ኣምሳል ይጥቀም፡ "ልክዕ ከምቲ ሓደ ናብ ዝጉህር ሓዊ ሓመድ ዝድርቢ ነቲ እቶን ዘጥፍኡ፡ ከምኡ ከአ ግድነት እዚ ዓለምን፣ ኩሉ ዓይነት ምስዚ ዘደንግጽን [ትሑት] ዋጋ ዘይብሉን ነገራት ዝግበር ምጥባቕ/ዝምድና ንሙቕት ናይቲ ኣብ መጀመርያ ጉሁር ዝነበረ ልብታት የጥፍኡ ኢዩ" [ተግባራውን ሥነ-መለኮታውን ምዕራፋት፣ 63]። ካብ ዝኾነ ጊዜ ንላዕሊ ሎሚ እቲ ልዑል ናይ ምብራቕ ክርስትና ክብርታት፣ ካብ ኩሉ ዓለማዊ ጽልቀታትን፣ ጸረ-ኅብረት ዝኾነ ዝንባለን ሓራ ኮይኑ፣ ንተኣዝዞን [ተኣዝዞ ንእግዚአብሔር] ንወንጌላዊ ክብርታትን እሙን ኮይኑ ክርከብ የድልዮ።

COPYRIGHT © VATICAN MEDIA

ምእንቲ እዚ ኩሉ ኣመስግነኩም። ካብ ልቢ ዝፈልፈለ ቡራኬይ እንኪህበኩም ድማ፣ ምእንቲ ቤተክርስቲያን ክትጽልዩን፣ እቲ ብርቱዕ [ኃያል-ኣድማዒ] ጸሎተ-ልመናኹም ምእንቲ እዚ ተልእኾይ ከተዕርጉን እሓተኩም። የቐንየለይ!

ኣብ ዕለተ ጽንብሎም ዘስምዕዎ ሰብከት

ክቡራን ኣኃው ካርዲናላት፡ ጳጳሳት፡ ካህናት
ዝኸበርኩም ሰብ-ሥልጣን መንግሥታትን፡ ዲፕሎማሳኛታትን
ፍሉይ ሰላምታ ድማ ናብ 'ኢዮቤል ኅውነታት' ዝመጸእኩም ነጋድያን!

ኣብ ምጅማር እዚ ሕድሪ ዝተዋህበኒ ተልእኾይ፡ ካብ ልቢ ምስ ዝፈልፈለ ምሥጋና ሰላምታይ አቕርብልኩም! ቅ.አገሥጢኖስ፡ 'ኣ ጐይታ፡ ንርእሰኻ ኢኻ ፈጠርካና፡ ልብና ድማ ኣባኻ ክሳዕ እትዓርፍ ዕረፍቲ ዮብላን' እናበለ ጸሓፊ።

ኣብዘን ቀረባ መዓልታት፡ ዝተደራረበ ስምዒታት ኢና ኣሕሊፍና። ዕረፍቲ ር.ሊ.ጳ. ፍራንቸስኮስ ነልባብና ሓዘን መሊእዎ። ኣብተን ጽጉማት ሰዓታት፡ ከምተን ወንጌል "ጳጳ ከም ዘይብለን ኣባጊዕ" (ማቴ. 9:36) እናበለ ዝገልጸን ኮይንና ተሰሚዑና። ድኅርዚ ኣብ ትንሣኤ ሰንበት ቡራኬኦም ድኅሪ ተቐቢልና፡ ብብርሃን ትንሣኤ ድማ፡ ነተን ዝሰዓባ መዓልታት፡ እግዚኣብሔር ንሕዝቡ ፈጸሙ ከም ዘይርሕርሑም፡ እኳ ደኣ ፋሕ ካብ ዝበሉሉ ከም ዝአኻኸቦምን፡ ከምቲ "ጳጳ ንመጓሰኡ ዝሕልወን" (ኤር. 31:10) ከም ዝሕልዎምን ርግጽነት እናተሰማዓና ኣኅሊፍናየን።

በዚ ናይ እምነት መንፈስ ተበራቲዕና ድማ ድርገተ-ካርዲናላት ንምርጫ ሓዲሽ ር.ሊ.ጳ. ተጋቢእና። እዞም ካብ ዝተፈለለዩ ታሪኻውን ባህላውን ኣመጸጽኣን

ተመኩርታትን ዝተኣከብና፡ ነቲ ኣዝዩ ሃብታም ውርሻ እምነት ክርስትና ክዕቅቡ ዝኸለሉን፡ ነቲ ዘመኑ ዘምጽኦ ሕቶታት፡ ሻቕሎታትን ብድሆታትን ናይ ሎሚ ዓለም ክገጥሙ ኃይሊ ዘለዎምን ጓሳ ዝኾኑ ሓዲስ ተኸታል ቅ.ጴጥሮስ፡ ጳጳስ ሮማ ንንምራጽ፡ እቲ ሃረርታናን ባህግናን ኣብ ኢድ ኣምላኽ ኣንቢርናዮ። ብጸሎት ኩልኹም ተሰኒና ድማ፡ ነቲ ክም መሳርሒ ሙዚቃ ናይ ኣልባብና መቓጥን ብሓደ ድምጺ ከድህዩ ምእንቲ ናብ ውህደት (ሥምረት- harmony) መንፈስ-ቅዱስ ኣሰራርሓ ክነስተማቕር ክኢልና ኢና።

ኣነ ዝተመረጽኩ ብናይ ገዛእ-ርእሶይ ቀላምነገር ኣይኮነን፤ ሕጂ ከኣ፡ እናፈራሕኩን እናንቀጥቀጥኩን፡ ናይ እምነት-ኩምን ሓጎስኩምን ኣገልጋሊ ብምዃን ኣብ ጎደና ፍቕሪ ኣምላኽ ምሳኹም ኪጓዓዝ ዝብህግ ኃውኩም ብምዃን ናባኹም እመጽእ ኣሎኹ። ከመይ ንሱ ኩልና ኣብ ሓደ ሥድራቤት ክንሓብር ኢዩ ዝደልየና።

ፍቕርን ሓድነትን! እዚኣተን እተን ክልተ ገጻት ናይቲ ኢየሱስ ንጴጥሮስ ሕድሪ ዝሃበ ተልእኾ ኢዩን። ናብቲ ኢየሱስ ካብ ኣቦኡ ንዝተቐበሎ ተልእኾ ዝጀመረሉ፡ ናብቲ ንዓሌት ሰብ ካብ ማይት ሕሰምን ሞትን ምእንቲ ከናግፎ 'ገፋፊ' ሰብ ዝኾነሉ ባሕሪ ገሊላ ኣብ ዝወሰደና ናይ ሎሚ ወንጌል እዘን ክልተ ገጻት እዚኣን ንረኽበን። ኣብቲ ገማግም ባሕሪ ኪመላለስ እንከሎ፡ ንጴጥሮስን ነቶም ካልኣት ቀዳሞት ደቂ-መዛሙርቲ ኢየሱስን ከምኡ 'ገፈፍቲ ሰብ' ኪኾኑ ጸዋዕታም ነይሩ። ሕጂ፡ ድኅሪ ትንሣኤ ግና፡ ነቲ ተልእኾ ናይ ምቕጻል ተራ ናታቶም ኢዩ። ደጋጊሞም መርበቦም እናዘርግሉ፡ ተስፋ ወንጌል ናብ ማይት ዓለም ከብጽሉ፡ ንባሕርታት ሕይወት እናጀለቡ ድማ ኩሉ ኩሉ ሰብ ሓቕፊ ኣምላኽ ከስተማቕር ኪገብሩ ይጽውዑ ማለት ኢዩ።

ጴጥሮስ ነዚ መዝነት እዚ ብኸመይ ኢዩ ከካይዶ ዝኸለል፡ ወንጌል ከም ዝነግረና፡ ጴጥሮስ ነዚ ተልእኾ'ዚ ክፍጽም ዝኸለለሉ ምኽንያት፡ ኣብቲ ሰዓት ውድቀቱን ክሕድቱን እውን ከይተረፈ፤ ሕይወቱ ቦቲ ደረት ኣልቦን ቅድመ-ኩነት ዘይብሉን ፍቕሪ ኣምላኽ ስለ ዝተተንከፈ ኢዩ። ስለዚ ድማ ኢዩ ኣብቲ ወንጌል ኢየሱስ ንጴጥሮስ ኪሓቶ እንከሎ 'ኣጋፔኦ' እትብል ናይ ግሪኽ ዓንቀጽ ዝጥቀም። እዛ ቃል እዚኣ፡ ነቲ ኣምላኽ ነኣና ዘለዎ ፍቕሪ፡ ነቲ ብዘይ ብቅን ብዘይ ውረድ-ደይብን ገዛእ ርእሱ ነኣና ዘውፍየሉ [ፍቕሪ] ኢዩ እትገልጽ። እታ ጴጥሮስ ኣብ ምላሹ ዝጥቀመላ ግና እቲ ነሓድሕድና ኪህልወና ዝግባእ ናይ 'ኅውነት/ምሕዝነት' ፍቕሪ ኢዩ ተመልክት።

ከም ውጽኢቱ ድማ፡ ኢየሱስ ንጴጥሮስ "ስምዖን ወዲ ዮና፡ ካብዚኣቶም ኣብሊጽካዶ ተፍቅረኒ ኢኻ።" እናበለ እንኪሓቶ፡ ነቲ ፍቕሪ ኣቦ [እግዚአብሔር] ኢዩ ዘመልክት

ነይሩ። ኢየሱስ “ነዛ ፍጹም ዘይተኅፍር ፍቕሪ ኣምላኽ እንተፈለጥካያን ኣስተማቕርካያን ጥራይ ኢኻ ዕያውተይ ከተብልፅ እትኸእል። ብፍቕሪ እግዚአብሔር [ተሓጊዝኻ] ጥራይ ኢኻ ነኅዋትካን ኣኃትካን ሕይወትካ ክሳብ ምኅላፍ እውን ‘ዝያዳ/ኅልፊ/ኣብሊጽካ’ ከተፍቕር እትኸእል።

በዚ ከምዚ እምበኣር ጴጥሮስ ‘ኅልፊ ከፍቕርን’ ሕይወቱ ምእንቲ መጓሰኡ ኣኅሊፉ ክህብን ሓደራ ይወሃቦ ኣሎ። ተልእኾ ጴጥሮስ ፍሉይ ዝገብሮ እዚ ሕይወትካ ክሳብ ምሕላፍ ዝኃትት ፍቕሪ ኢዩ። እዚ ድማ ቤተክርስቲያን ሮማ እታ ‘ብፍቕሪ እትመርሕ’ ስለ ዝኾነት፡ እቲ ቀንዲ ሥልጣና ድማ ‘ፍቕሪ ክርስቶስ’ ብምዃኑ ኢዩ። ንኻልኣት ብኃይሊ፡ ብሥልጣን ወይውን ብሃይማኖታዊ ፕሮፓጋንዳ ናይ ምስሓብ ዝንባሌ ኣብዚ ቦታ የብሉን። ብኣንጻሩ፡ ከምቲ ኢየሱስ ዝገበሮ፡ ብቐጻሊ ምፍቃር ጥራይ ኢዩ መለለዩ [እዚ ተልእኾ]።

ጴጥሮስ ነዚ ተልእኾዚ ከፍጹም ዝኸአለሉ ምኽንያት፡ ኣብቲ ሰዓት ውድቀቱን ክሕደቱን እውን ከይተረፈ፡ ሕይወቱ በቲ ደረት ኣልቦን ቅድመ-ኩነት ዘይብሉን ፍቕሪ ኣምላኽ ስለ ዝተተንከፈ ኢዩ።

ሓዋርያ ጴጥሮስ ባዕሉ ከም ዝብሎ፡ ኢየሱስ ‘እቲ ንስኻትኩም ነደቕቲ ዝነጻቕክምዎ፡ ግና ርእሲ መሓዝን ዝኾነ እምነ’ (ግ.ሓ. 4፡11) ኢዩ። ስለዚ ከኣ ኢየሱስ እቲ ከውሒ ካብ ኮነ፡ ጴጥሮስ ነተን ኅድሪ ዝተዋህብኦ መጓሰ ከም ሓደ ሕሱም መላኺ ብምዃን ከይጉይትተለን ክጥንቀቕ ይግብኣ (1ጴጥ. 5፡3 ረአ)። ብኣንጻሩ ግና፡ እምነት ኣኅዋቱን ኣኃቱን ክጽንዕን፡ ጐኒ ጐኖም ብምኻንድ እውን ከሰንዮምን ኢዩ ዝተጸውዐ። እዚ ድማ ኩልና ሕያዎን ኣእማን (1ጴጥ. 2፡5) ብምዃን ብጸጋ ጥምቀትና ነቲ ሕንጻ ኣምላኽ፡ ብሕውነታዊ ኅብረት፡ ብናይ መንፈስ-ቅዱስ ሥምረትን፡ ብቅርዑይ ኅቡር-ህላወ ብዙኅነትን ዝተጸዋዕና ኢና። ብቃላት ቅ.ኣጐስጢኖስ፡ “ንቤተክርስቲያን ዘቐመ፡ ኩሎም እቶም ምስ ኣኅዋቶምን ኣኃቶምን ብሥምረት ዝነብሩን፡ ንብጻዮም ዘፍቅሩን ኢዮም።” (ሱብከት፡ 359, 9)።

ኣኅዋተይ ኣኃተይን፡ ሓንቲ ውህድቲ ቤተክርስቲያን ብምዃን፡ ከም ምልክት ሓድነትን ኅብረትን፡ ናይ ዝተዓርቀት ዓለም መባኸሪ ኮይንና ክንርከብ እቲ ዝዓበየ ቀዳማይ ድላይና ክንገብሮ እፈቱ።

ኣብዚ ጊዜና፡ ገና ብዙኅ ዘይምስምማዕ፡ ብዙኅ ብጽልኢ ዝተኸሰተ መጉዳእታት፡ ጐነጽ፡ ቅድመ ፍርዲ፡ ንፍልልያት ናይ ዘይምቕባል ፍርሒ፡ ከምኡ እውን፡ ንሃብቲ ምድሪ [ዓለም] ብዘይግብኡ ዝምዘምዘን፡ ነቶም ዝደኸዩ ዘወግንን ቍጠባዊ

አተሳሰብ ሰፊ ይርከብ አሎ። ብወገንና እምበኣር፡ አብ ውሽጢ ዓለም እዛ ዓለም እንርከብ ንእሽቶ መባኸሶቲ ሓድነት፡ ኅብረትን ኅውነትን ክንከውን ክንከውን ንደሊ። ንዓለም ድማ፡ ብትሕትናን እናተሓገዥናን 'ናብ ክርስቶስ ንጠምት! ናብኡ ንቕረብ! ነቲ ዘብርህን ዘጸናንዎን ቃሉ ብሓገዥ ንቀበሎ! ነቲ ንሱ ዘቕርበልና ዕድመ ፍቕሪ ሰሚዕና ምስኡ ሓደ ሥድራቤት ነቕም! ከመይ "ኣብቲ ሓደ ክርስቶስ፡ ንሕና ሓደ ኢና" ክንብሎ ንደሊ። እቲ ሰላም ዝነገሣ ሓዳሽ ዓለም ንምሕናጽ፡ አብ ውሽጥና [ውሽጢ ካቶሊካዊት ቤተክርስቲያንና] ጥራይ ዘይኮነ፡ ምስ ኰሎም ካልኣት ክርስቲያን ኣብያተክርስቲያን፡ ምስ ኰሎም ተኸተልቲ ካልእ [ዘይክርስቲያን] ሃይማኖታት፡ ምስ ኰሎም ንኣምላኽ ሃሰው አብ ምባል ዝርከቡ፡ ምስ ኰሎም ሰብ ጽቡቕ ድላይ ኃቢርና ክንጓዳዞ እንደሊ መንገዲ እዚ ኢዩ።

እቲ ከንቀሳቕሶና ዘለዎ ተልእኾአዊ [ሚስዮናዊ] መንፈስ እዚ [ናይ ኅብረት ጉዕዞ] ደኣ ኢዩ ኪኸውን ዝገብኦ እምበር፡ ንገዛእ ርእሰና ኣብተን ነኣሽቱ ጉጅላታትና ምዕጻውን፡ ንገዛእ ርእሰና ልዕሊ ዓለም [ካልኣት] ጌርና ምሕሳብን ኣይኮነን። ፍልልያት ዝድምስስ [ዘዕኑ] ዘይኮነስ፡ ንውልቃዊ ታሪኽ ነፍሲ-ወከፍ ኮነ ንማኅበራውን ሃይማኖታውን ባህልታት ኰሎም ሕዝብታት ብኸብሪ ዘኸብር ሓድነት ምእንቲ ከነንግሥ፡ ፍቕሪ ኣምላኽ ንኹሉ [ብዘይ ኣፈላላይ] ከነካፍል ኢና ተጻዊዕና ዘሎና።

ኣኅዋተይን ኣኃተይን፡ ሕጂ ሰዓት ፍቕሪ ኢዩ! ሕመረት [ዋና መልእኽቲ] ናይ ወንጌል፡ እቲ ኣኅዋትን ኣኃትን ዝገብረና ፍቕሪ ኣምላኽ ኢዩ። ሎሚ፡ ምስቶም ቅድመይ ዝነበሩ ር.ሊ.ጳ. ልዮን መበል 13 ብምዃን ንርእሰና "እዛ ረጃሒት [ፍቕሪ ኣምላኽ] እዚኣ ኣብ ዓለም እንተትሰፍንሱ፡ እዚ ኩሉ ኣብ ዓለም ዘሎ ግጭታት ደው ኢሉ ሰላም ኣይምነገሠንዶ ንብል።" (ሓደስቲ ነገራት፡ 20) እናበልና ክንሓትት ንኸእል ኢና።

ብብርሃንን ኃይልን መንፈስ-ቅዱስ ተሓገዝና፡ አብ ፍቕሪ ኣምላኽ ዝተሰረተት፡ ምልክት ሓድነት ዝኾነት፡ ኣእዳዎ ንኹሉ እትዝርግሕ ሚስዮናዊት፡ ነቲ ቃል [ቃል-ኣምላኽ] እትሰብኸ፡ ብቲ ኣብ ዓለም ዘሎ [ቅላነት ዘይህብ] ታሪኽ ዕረፍቲ ዘይብላ ብምዃን መባኸሶቲ ሥምረት ኣብ መንገዥ ደቂ-ሰብ እትኸውን ቤተክርስቲያን ንሕነጽ።

ሓደ ሕዝቢ ብምዃን፡ ከም ኣኅዋትን ኣኃትን መጠን ብኅብረት ናብ ኣምላኽ ንጓዳዞ፡ ነሓድሕንድና ድማ ንፋቕር።

.....///.....///.....///.....

ቀዳሞት መዓልታት ጵጵስናአም

1. ምብጻሕ ናብ ናይ ቅድም ቤት ጽሕፈቶም

ር.ሊ.ጳ. ልዮን መበል 14፡ ጽባሕ ናይታ ዝተመርጹላ ዕለት ናብቲ ንግሆ ንግሆ እናወፈሩ ከም ካርዲናል ዝሰርሑሉ ዝነበሩ ቦታ ስርሖምን መሳርሕቶምን ሃንደበታዊ ምብጻሕ ገይሮም፡ ናይ ትንሳኤ ክርስቶስ ሰላም ነቶም መሳርሕቶም ኣካፊሎምን። ድኅሪ ኃጺር ናይ ሰላምታን ገለ ቃላትን ምልውዋጥ ጊዜ ድማ ቡራኬአም ኣካፊሎም ተመሊሶም።

2. ምብጻሕ ናይ ቤተክርስቲያን ቅ.ማርያም ዓባይ

ቀዳም 10 ግንቦት፡ ናብ ሓንቲ ብደቂ ማኅበርም (ደቂ ቅ.አጎስጢኖስ) እትካየድ ንድንግል ማርያም ዝተወፈየት ካብ ሮማ ርሑቕ ኣብዘይኮነ ቦታ እትርከብ 'ደብረ ማርያም ኣደ ጽቡቕ ምኽሪ' እትበሃል መካነ ንግደት ድኅሪ በጺሖም፡ ኣብ መልሶም ናብታ ገና ብወግዒ ዕለት 25 ግንቦት ክበጽሑዎ ዘለዎም ካተድራል ቅ.ማርያም ዓባይ እውን ተኣልዮም ጸልዮም። ምስኡ ድማ ንመቓብር ር.ሊ.ጳ. ኣቡነ ፍራንቸስኮስ እውን በጺሖም።

ምስዚ ተተሓሓዙ ዝኸይዱ፡ ር.ሊ.ጳ. ልዮን መበል 14 ኣብ ድንግል ማርያም ዘለዎም ዓሚቕ መንፈሳውነት ኢዩ። ጠቕላሊ ሓለቓ ማኅበርም ኪኾኑ ኣብ ዝተመርጹሉ ጊዜ ናብዛ መካነ ንግደት መጺአም ኣገልግሎቶም ናብ ሓለዋኣ ኣማዕቀዩላም።

ብ25 ሚያዝያ 2024 ናይ ሽዑ ካርዲናል ፕረቮስት ኣብኡ ኣብ ዝቐደሱሉ ጊዜ፡ ንድንግል ማርያም ዘለዎም ፍቕርን መንፈሳውነትን ድኅሪ ገሊጾም፡ ምእንቲ ሰላምን ዕርቅን ናብ ድንግል ማርያም ኣዕዘዝና ክንጽሊ ከም ዝግባእ እውን ኣብ ስብከቶም ኣስተምሂሮም ኢዮም። ኣብዚ ናይ ሕጂ ምብጻሖም ድማ፡ ነቲ ድንግል ማርያም ኣብ ቃና ዘገለላ 'ንሱ ዝበለኩም ኩሉ ግብሩ' ዝበለቶ ቃል እናጠቐሱ፡ 'ነዛ ኣደ ጽቡቕ ምኽሪ ዝኾነት ድንግል ማርያም እመኑዋ' እናበሉ ኣተባቢዮም። ድኅርዚ ምስቶም ደቂ ማኅበሮም ብሕታዊ ርክብ ኣካይዶም።

ኣብ መቐብር ር.ሊ.ጳ. ኣቡነ ፍራንቸስኮስ እንኪጽልዩ

3. ቀዳማይ መሥዋዕተ ቅዳሴ ምስ ካርዲናላት

ሥርዐት ቅድስቲ ካቶሊካዊት ቤተክርስቲያን ከም ዝእዘዞ፡ ሓድሽ ር.ሊ.ጳ. ምስ ተመርጹ፡ እታ ቀዳመይቲ ዝገብርዋ፡ ምስቶም መረጽቶምን ካልኣትን ካርዲናላት 'ምእንቲ ቤተክርስቲያን' ዝተሰምዩ መሥዋዕተ ቅዳሴ ምዕራግ ኢዩ። በዚ መሰረት ቅዱስ ኣቦና ር.ሊ.ጳ. ልዩን መበል 14 እውን፡ ዓርቢ 9 ግንቦት ሰዓት 11 ቅ.ቀ. መሥዋዕተ ቅዳሴ ኣዕሪጎም። 'ንስኻ ክርስቶስ ወዲ ሕያው ኣምላኽ ኢኻ' (ማቴ.16:16) ብዝብል መሪሕ ሓሳብ ድማ ቃል ስብከቶም ኣስሚዮም።

ኣብቲ ምጅማር ስብከቶም፡ 'እግዚአብሔር ተኣምራት ገይሩ ኢዮም፡ ሓድሽ መዝሙር ዘምሩሉ' (መዝ.98:1) ዝብል ቃል ዘማራይ ጠቐሶም፡ 'እግዚአብሔር ንኹልና ብዝገበረልና ሠናይ ከነመስግኖ ይግባእ። ነዚ ናይ መንበረ ጴጥሮስ ኣገልግሎት መስቀል ክስከምን፡ በኣኡ ክባረኽን ካብ

መረጽኩምኒ፡ ከም ቤተክርስቲያን፡ ከም ማኅበር፡ ከም ኣዕሩኽ ኢየሱስን ከም ኣመንትን ነቲ ሠናይ ዜና እናኣበሰርናን፡ ወንጌል እናሰበኸናን ብሓደ ክንጓዳዝ ምዃንና ንነፍሲወከፍኩም ከምሕጸን እፈቱ።” ኢሎም።

ኣስዒቦም ብዛዕባ እቲ ዝተነበበ ክፍሊ ወንጌል እንከስተንትኑ፡ ‘ቅ.ጴጥሮስ በዘን ቃላት እዚእን ገይሩ ነቲ ዝሓተቶክ ክርስቶስ እንኪምልሱሉ፡ ነቲ ቤተክርስቲያን ክሳዕ ለይተ-ሎሚ እትእመና ዘላ መንነት ክርስቶስ ኣነጺሩ ኣቐሚጥዎ። እወ፡ ክርስቶስ እቲ እንኮ ወዲ ሕያው ኣምላኽ፡ እንኮ መድኃኒ፡ እቲ ገጽ እግዚአብሔር ኣቦ ነኣና ዝገልጸልና ኢዩ። . . . በዚ ከኣ መልክዕ ናይ ኡነተይና ሰብ ምዃን (ሰብኣውነት) ኣርእዩና።” ኢሎም። ንናይ ገዛእ ርእሶም ተልእኾን፡ ናይ መላእ ቤተክርስቲያን ተልእኾን እናጠቐሱ ድማ፡ ንመላእ ዓለት ሰብ፡ ናይ ድኅነት መልእኽቲ ከነብጽሖ ኣምላኽ ሕድሪ ሂቡና ከም ዘሎ ኣረዲእዎም። በዚ ተልእኾና፡ ቤተክርስቲያን እታ ኣብ እምባ እትርከብ ከተማ ምእንቲ ክትከውን ክንሰርሖ ተዓዲምና ኣሎና ድማ ኢሎም። እምበኣር ምስ ቅ.ጴጥሮስ ኮይንና ነዚ መልሲ እዚ ክንምልስ እንከሎና፡ ነዚ ተልእኾና ዘዘኻኸረና ኢዩ። ቀጺሎም ድማ ነቲ ናይ ጌ.ኢ.ኪ. ሕቶ ተመሊሶም እናጠቐሱ፡ ‘ቅድሚ እዛ ናይ ጴጥሮስ መልሲ ዝነበረት ሕቶ ‘ሰባት መንዩ ይብሉኒ፡’ እትብል ኢያ” ድኅሪ ምባል፡ ነቲ ኢየሱስ ነዛ ሕቶ ዝሓተተላ ከባብን ዘመንን ከመይ ከም ዝመስል፡ ብእኡ መንጽር ከኣ እቲ ብዛዕባ መንነት ኢየሱስ ኣብቲ ኅብረተሰብ ዝነበረ ርእዮቶታት ትኸክል ከም ዘይነበረ የመልከቱ። ኣስዒቦም ከኣ፡ ‘ ሎሚ እውን

ከምቲ ሸዑኡ፡ ኢየሱስ ከም ዘየድልዮ፡ ኣብ ቦታ ኢየሱስ ወይ ኣብ ክንዲ ኢየሱስ ከም ቴክኖሎጂ፡ ገንዘብ፡ ምድራዊ ዓወታት፡ ሥልጣንን ደስታታት ናይዚ ዓለምን ተኪኡ ዝኸይድ ዝንባሌ ኣሰፋሕፊሑሉ ዝርከብ ኩነታት ኣሎ። ከምኡ ስለ ዝኾነ ድማ ኣመንቲ ዝዋረድሉ፡ ዝሰደዱሉ፡ ምናልባት ድማ 'ደሓን እስከ' ብዝብል ጸለመን ጸርፍን እናተዋረዱ ዝነበሩሉ፣ ወንጌላዊ ምስክርነት ክትህበሉ ብዙግ ዘይምቹእ ኩነታት ከም ዘሎ ንሕሰብ" እናበሉ ነቲ ባይታ ድኅሪ ገሊጾም፡ 'ዋሕዲ እምነት ኣብ ዘለዎ፡ ናይ ሕይወት/ምንባር ትርጉም ይጠፍእ፡ ምሕረት ምግባር ይርሳዕ፡ ግህሰት ክብረ-ግርማ ወዲሱብ ብዝኸፍአ መልክዑ የሰፋሕፍሕ፡ ናይ ሥድራቤት ቅልውላውን፡ ካልእ ኣብ ኅብረተሰብ ቀሊል ዘይኮነ ሳዕቤን ዘኸትል መጉዳእትታት እውን ይሰፍን። ስለዚ ድማ ኢዩ፡ ኣብ ከምዚ ዝበለ ሃለቀትን፡ ኣብዚ ከምዚ ከባብን ናይ ስብከተወንጌል ምግባር ህጹጽነት ዘድሊ ዘሎ።" እናበሉ ኣዘኻኺሮም። ኣብ ምዝዛም ስብከቶም ድማ፡ 'ከምቲ ቅዱስ ኣቦና ር.ሊ.ጳ. ፍራንቸስኮስ ነታ ኣብ ኢየሱስ ክርስቶስ ዘላትና እምነት ብሓጐስ ክንምስክረላ ዘዘኻኸሩና፣ ነኣን እውን ሎሚ 'ንስኻ ክርስቶስ፡ ወዲ'ቲ ሕያው ኣምላኽ ኢኻ'' (ማቴ.16:16) ዝብል ምእማን ከነዳምጽ ግድነታዊ ኢዩ። ነዚ ድማ ቅድሚ ኩሉ ምስኡ ንዘሎና ግላዊ ርክብ፡ ብቀጻልን መዓልታውን ጉዕዞ ተሓድሶ/ለውጢ ብምጥንካር እንኪኸውን፣ ከም ቤተክርስቲያን መጠን ድማ፡ ነቲ 'ናይ ኣምላኽ ምዃንና' ብኅብረት እናነበርናዮን፡ ነቲ ብሥራት ወንጌል ንኹሉ እናሰበኸናዮን እውን ኢዩ" እናበሉ መንፈሳዊ ማዕዳእም ኣካፈሎም።

4. ቀዳመይቲ ናይ ሰንበት (መልአክ-እግዚአብሔር) ቡራኬ

ኩሎም ኣርእስተ ሊቃነ-ጳጳሳት፡ ሰንበት መጻ ናይ መልአክ-እግዚአብሔር (ኣብ ዘመነ ትንሣኤ ድማ 'ተፈሥሒ') ጸሎት ንሕዝቦም መሪሖም ይደግሙ ኢዮም። ከምኡ ስለ ዝኾነ ድማ፡ ብኃሙስ ምሽት ዝተመርጹ ር.ሊ.ጳ. ልዮን መበል 14 እውን፡ ሰንበት 11 ግንቦት ፍርቂ መዓልቲ 'ተፈሥሒ' መሪሖም። ቅድሚኡ ግና፡ ብምኽንያት መዓልቲ ጸሎት ምእንቲ ጸዋዕታ፡ ምእንቲ ጸዋዕታ ክህነትን ውፉይ ሕይወትን ጸሎት ኪግበር ተማኅጺኖም። ኣብቲ ቅንያት ንኢዮቤላዊ ንግደት ተኣኪቦም ንዝነበሩ ሰባት እውን ፍሉይ ሰላምታ ኣቕሪቦም። ብጉዳይ ጸዋዕታ ዝመጸ ድማ ንመንእሰያት ብፍሉይ 'ኣይትፍርሁ! ነቲ ካብ ቤተክርስቲያንን ካብ ክርስቶስ ጉይታን ዝመጸኩም ዕድመ ብትብዓት ተቐበልዎ እናበሉ እንከበራትዑ፡ ነታ በዓል ጥዑም ዝኸሪ ር.ሊ.ጳ. ፍራንቸስኮስ ነታ ዕለት ዝጸሓፍዎ መልእኽቲ እናጠቐሱ ድማ፡ ንኹሉ

ምእመን፡ 'አብ ጉዳይ ጸዋዕታ ንኹሎም መንእሰያት ሓንጉፋይ ኢልኩም ተቐቢልኩም፡ መንገዲ ኣርእይዎም/ኣሰንይዎም ኢሎም።

5. ኢዮቤላዊ ንግደት ካቶሊካውያት ምብራቓውያት ኣብያተክርስትያን ካብ 12 ክሳብ 14 ግንቦት 2025፡ ምስቲ ሓፈሻዊ መደባት ናይ ኢዮቤል ተተኃዛዙ ዝኸይድ ብፍሉይ ንኣባላት ካቶሊካውያት ምብራቓውያት ኣብያተ ክርስትያን ናይ ሥሬት-ኃጢአት ንግደት መደብ ተሰሪዑሎም ነይሩ። በዚ መሰረት ከኣ ካብተን 23 ርእሰ ምሕዳራት ኣብያተ ክርስትያን ናይ ምብራቕ ዝመጹ ፓትርያርካት፡ ዓበይቲ ሊቃነ-ጳጳሳት፡ መጥሮጳሊሳውያን ሊቃነ-ጳጳሳትን ጳጳሳትን፡ ካህናት፡ ደናግል ምእመናን ንሮማ ተጋሲሶም። ሠናይ ናይ እግዚአብሔር ፍቓድ ኮይኑ ምስ ምምራጽ ሓዲስ ር.ሊ.ጳ. ስለ ዝተጋጠመ ከኣ፡ ብዕለት 14/05/2025 ናይ ቅድሚያ ቀትሪ ሰዓታት፡ ኣብ ኣዳራሽ ጳውሎስ ሻድሻይ ር.ሊ.ጳ. ልዮን መበል 14 ምስ ኩሎም ነጋድያን ተራኺቦም፡ ንውሕ ዝበለ ዘረባ ኣስሚዖም። ኣብዚ መደብ፡ ብፁዕ ሊቀ-ጳጳሳት ኣቡነ መንግሥተኣብ፡ መጥሮጳሊሳዊ ሊቀ-ጳጳሳት ዘኣሥመራ ምስ ገለ ቤተክህነት፡ ፈለስትን ምእመናንን ካቶሊካዊት ቤተክርስትያን ሃገርና ተራኺቦም ነይሮም።

መአሰን ብኸመይን ኢዩ ካርዲናላት ሓዲሽ ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት ንምምራጽ ዝኣትዎ ዕጹው ጉባኤ 'ኮንክሊቭ' ተባሂሉ ከጽዋዕ ዝጀመረ?

ኣብ ታሪኽ ቤተክርስቲያን፡ ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት ምምራጽ ካብ ጥንቲ በቲ ሎሚ እንፈልጦ ወግዓዊ፡ ኣብ ምሕደራ ዝተመርኮሰ ጉባኤ ኣይነበረን። ዳርጋ ንሰለስተ ዓመት ድኅሪ ምውሳድ ብ1271 ዝተዛዘመ ምርጫ ግና ንኡሉ ነገር ቀድሮ።

ሮማ ብዘይምቁራጽ መንበር ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት ኣይነበረትን። ኣብ ታሪኽ ቤተ ክርስቲያን ክልተ ፍሉጣት እዋናት ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት ካብ ሮማ ወጻኢ ብምቕማጥ ተካኢ ቅዱስ ጴጥሮስ ኮይኖም የገልግሉ ነይሮም እዮም። መንበረ ጴጥሮስ ካብ ዘለዓለማዊት ከተማ ርሒቑ ነይሩ ማለት ኢዩ።

ብዛዕባ ኣብ ኣቪንዮን ዝሰፈሩ ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት ሰሚዕና ንኸወን። ኣብ መበል 14 ክፍለ ዘመን ኣብ መንጎ ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳትን ንጉስ ፈረንሳን ድሕሪ ዘጋጠመ ግጭት ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት ኣብ ኣቪንዮን ፈረንሳ ዝከብሩሉ ዝነበሩ እዋን እዮ።

ካብኡ ዝሓለፈ ግን፡ ምናልባት ውሑድ ዝፍለጥን ዝያዳ ትርጉም ክህልዎ ዝኸእልን እዋን፡ ካብ ሮማ ንሰሜን 90 ማይልስ ጥራይ ርሒቑ እትርከብ ንእሽቶ ከተማ ቪተርቦ፡ መንበሪ ትሸዓተ ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት ጥራይ ዘይኮነት፡ ትውልዲ ናይቲ ሎሚ እንፈልጦ ጉባኤ (ኮንክሊቭ) ዝኾነትሉ ሓጺር ግዜ ክኸውን ይኸእል እዮ።

ስለምንታይ ግን ከተማ ቪተርቦ ከም መንበር ስልጣን ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት ከይተረፈ ኣማራጺት ኮይና?

ኣብ መበል 13 ክፍለ ዘመን ዝነበረት ሮማ ካብዚ ሎሚ እንርእዮ ኣዝያ ዝተፈለየት እያ ነይራ። ብዓመጽን ምናልባይን ዝተመልአት እያ ነይራ። ክልተ ስድራቤታት – ጉልፍን ጊቤሊንን – መን ጳጳሳትን ኣበምኔታትን ናይ ምሻም ስልጣን ኣለዎ ኢሎም ይቃለሱ ነበሩ። እቲ ሓዲ ዓለማዊ ዝኣኢ ስልጣን ከም ዘለዎ ክኣምን ከሎ፡ እቲ ካልኣይ ድማ ንጳጳሳዊ ስልጣን ይጣበቕ ነበረ። ከም ውጽኢቱ ድማ ከተማ ሮማ ብግርጭት ተዋሒጣ ነይራ። በዚ ከኣ ርእሰ ሊቃነ

ጳጳሳት ኣሌክሳንደር ራብዓይ መንበረ ጳጳስናኦም ናብ ቪተርቦ ከሰጋግሩ መሪጸም።

እታ ንእሽቶ ከተማ ሓያሎ ብልጫታት ነይርዋ፡ ምስ ሮማ ምቕራባ፡ ምስ ስድራቤት ጉልፍ ዝነበራ ርክብ፡ ከምኡውን ክልተ ማይልን ፈረቓን ዝንውሓቱ ክቢ መንደቓ። ንክርስትያን ቪተርቦ ኣብቲ ቪያ ፍራንሲጂና ዝበሃል ኣገዳሲ መስመር ንግደት ስለ እትርከብ ትርጉም ነይርዋ።(ቪያ ፍራንሲጂና ካብ ካንተርበርይ ዓዲ እንግሊዝ ናብ ሮማ ቀጺሉ ድማ ናብ ኣፑልያ ኢጣልያ ዝኸይድ ጥንታዊ መስመር ንግደት እዩ።) ምስዚ ኩሉ ብልጫታት ሮማ ብ1257 መንበረ ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት ስኢና፤ ቪተርቦ ድማ ተቐባልነት ረኸበት።

ኣብቲ ጊዜ ዝነበረ ኣመራርጻ ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት

ክሳብ 1268 እቲ መስርሕ ምርጫ ካብቲ ናይ ሎሚ ኣዝዩ ዝተፈልየ እዩ ነይሩ፤ እዚ ድማ ኣዝዩ ብንጹርን ዕሙቕ ዝበለን እዩ። ጸሓፍቲ ታሪኽን ክኢላታት ሕገ-ቀኖናን ከም ዝብልዎ ብሓፈሻ ክሳብ መበል 13 ክፍለ ዘመን ምምራጽ ሓድሽ ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት ብጎረባብቲ ጳጳሳትን ካህናትን ምእመናንን ሮማ ይግበር ከም ዝነበረ ይኣምኑ። ካልኣት ድማ ድሕሪ ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት ሲልቨስተር ቀዳማይ ኣብ 4ይ ክፍለ ዘመን እዩ ዓለማውያን ሰባት ኣብ ገለ ክፋል መስርሕ ምርጫ ክሳተፉ ጀሚሮም እምበር ቅድሚኡ ከምኡ ኣይነበረን እናበሉ ይምጉቱ። ሓድሓደ ግዜ፡ ሃጸያትን ነገስታትን ኤውሮጳ፡ ተካኢ ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት ዝኸውን ሰብ ይሓጽዩ ነበሩ።

እዚ ከምዚ ኢሉ እናሃለወ እቲ ጉባኤ ዝብል ሓሳብ ክሳብ ሞት ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት ቀሌምንጦስ ራብዓይ ኣይተመስረተን፤ እዚ ድማ ኣብ ኣገባብ ምምራጽ ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት ብርቱዕ ለውጢ ከምዘርኣዩ ተገሊጹ።

ክሳብ ዝውስኑ ዕጸዎም (Lock them in until they decide)

ብ1268 ቤተ ክርስቲያን ጓሳ ኣልቦ (sede vacante) ኮይናስ ሓድሽ ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት ምምራጽ የድልያ ነበረ። ኣብቲ እዋን እቲ ካብቶም 20 መረጽቲ ካርዲናላት እቶም 19 ተካኢ ኣብ ምምራጽ ክሳተፉ ናብ ቪተርቦ ተጓዲዞም። እዚ ምርጫ ኣብ ታሪኽ ቤተ ክርስቲያን እቲ ዝነውሐ ጉባኤ ክኸውን ምጂኑ ዝፈልጥ ሰብ ግና ኣይነበረን።

ሓዲ ዓመት ሓድሽ ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት ከይተመርጸ ድሕሪ ምጽናሕ ዜጋታት ቪተርቦ ነቲ ጉዳይ ኣብ ኢዶም ኣእትዮሞ። ንካርዲናላት ውሳኔ ንኸወስዱ ጸቕጢ ንምግባር ኣብ ዝገበርዎ ፈተነ ምስ ካፕቴን ህዝቢ ራኒየሮ ጋቲ ብምዃን ነቶም ካርዲናላት ኣብቲ መንበር ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት ብመፍትሕ (“cum clave”) ዓጽዮምዎም። እዚ ድማ ነቲ ሎሚ ልሙድ መጻውዒ ኮይኑ ዘሎ ‘ኮንክላቭ’ ዝብል ቃል መሰረቱ እዩ። እቶም ብደገ ተዓጽዮም ዝነበሩ ካርዲናላት እውን እንጀራን ማይን ጥራይ እዮም ዝምገቡ ነይሮም። ኣብ መወዳእታ ኣብ መስከረም 1271 ዓ.ም.ፈ ንልዕሊ ሰለስተ ዓመት ብዘይ ጳጳስ ድሕሪ ምጽናሕ ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት ጎርጎርዮስ መበል 12 ተመረጹ።

ዝተቐሰመ ትምህርቲ

ኣብ ቪተርቦ ዘጋጠመ ተመክሮ ስዒቡ ገለ ካብቶም ካርዲናላት እቲ ነዊሕን ዘይወግዓውን መስርሕ ምምራጽ ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት ግዜኡ ዝሓለፎ ምዃኑ ተገንዘቡ። ኣብ እዋኖም ዝተመርጹ ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት ጎርጎርዮስ መበል 15 ሓዋርያዊ ቅዋም ኡቢ ፐሪኩሉም ዝበሃል ሓድሽ ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት ንምምራጽ ጭቡጥ ሕግታት ዝሓዘ ንድሬ ነደፉ። እዚ ሓዋርያዊ ቅዋም እዚ ቤተ ክርስቲያን ነቲ ሎሚ እትጥቀመሉ ዘመናዊ መስርሕ መሰረት ኮይኑ ይቕጽል ኣሎ። እዚ ሓዲስቲ ሕግታት ምስ ተሓተመ እውን እቲ ሓድሽ መስርሕ ብቕጽበት ተቐባልነት ረጅቡ ኣብ ግብሪ ኣይወዓለን። ምስ ጊዜ ግና እናተለመደ ከደ።

በዚ ድማ ቪተርቦ – ከተማ ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት ተባሂላ እትጽዋዕን ኣብ ታሪኽ ዝነውሐ ጳጳሳዊ ምርጫ ዝተኸየደላን – ትውልዲ ናይቲ ጉባኤ ከነት።

መግለጺ መሪሕ ጥቕስን፡ ኣርማ ጳጳስናኦም

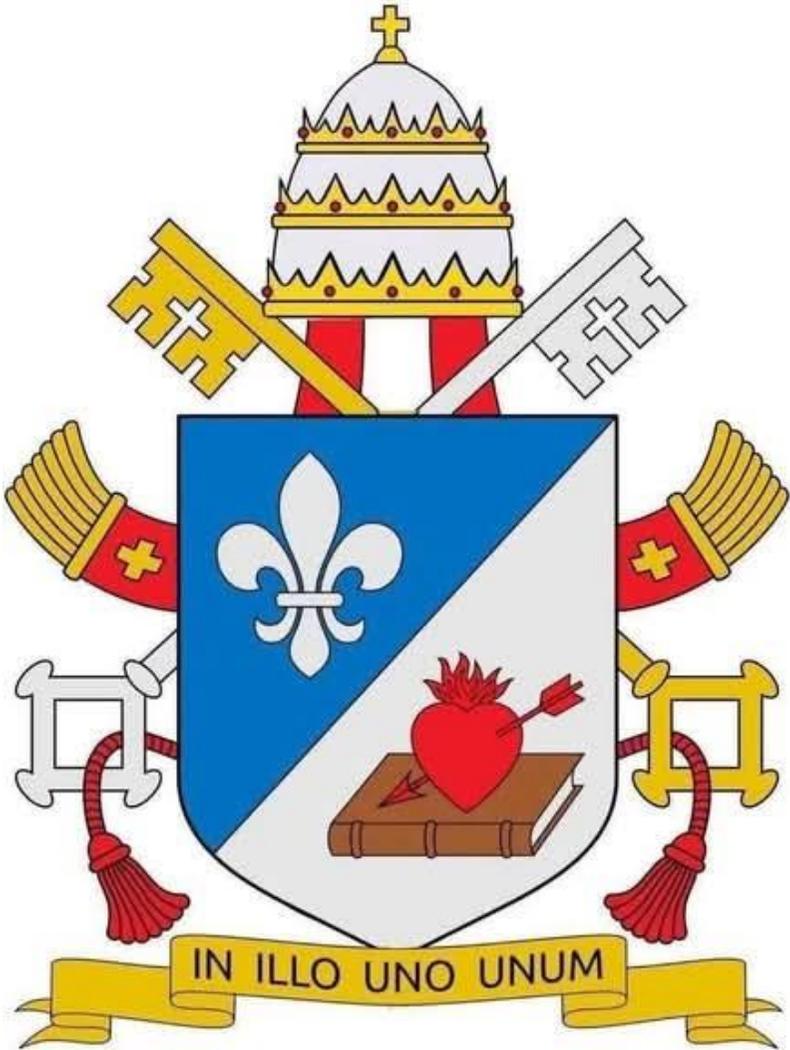
ር.ሊ.ጳ. ልዮን መበል 14 ዝመረጽዎ መሪሕ ሓሳብ (ጥቕሲ)፡ 'ኣብቲ እንኮ (ክርስቶስ)፡ (ንሕና)ሓደ ኢና!' እትብል ኢያ። መበገሲ ናይዛ መሪሕ ሓሳብ፡ ቅ.ኣጎስጢኖስ ኣብ ልዕሊ መዝ. 127 ዝገብሮ ኣስተንትኖ ኢዩ። ንሱ 'ሸሕ'ኳ ንሕና ክርስትያን ብዙኃት እንተኾንና፡ ኣብቲ ሓደ ዝኾነ ክርስቶስ ግና ሓደ ኢና' ይብል።

እዛ ናይ ቅ.ኣጎስጢኖስ መግለጺ፡ ነቲ ቤተክርስትያን ኣብ ትምህርቲ ቅ.መጽሓፍ ተመርኩሳ ብጽኑዕ እትኣምኖ ትምህርቲ ዝገልጽ ኢዩ። ንሱ ከም ዝብሎ፡ ክርስቶስ - እቲ ርእሰን ሰብነትን - ሓደ ሰብ ኢዩ። ሰብነት ክርስቶስ'ከ እንታይ ኢዩ እንተተባህለ ከኣ 'ቤተክርስትያኑ' ምዃና ኢዩ። . . .ንሕና ብዙኃት ኢና ግና ከኣ ሓደ ኢና፣ ምኽንያቱ ከኣ ምስኡ ተዋሃሂድና ኢና። እቲ ርእሰና ኣብ ሰማይ ካብ ሃለወ ከኣ [ንሕና] እቶም ክፍሊ ኣካላት እውን ክንስዕብ ኢና።

ር.ሊ.ጳ. ብ2023 ምስ ሓንቲ መጽሔት ኣብ ዝገበርዎ ቃለ-መጻኢት፡ ነዚ ኪገልጹ ከለዉ ከምዚ ዝስዕብ ይብሉ። 'ኣብ ቤተክርስትያን ኅብረት (ሓድነት) ከም ዝህሉ ምግባር ኣዝዩ ኣገዳሲ ምዃኑ ኢዩ ዝኣምን። ከም ንፊልጦ ከኣ፡ ናይዚ ቤተክርስትያን ሓዘቶ ዘላ ጉዕዞ ሲኖዶሳውነት ዋና ቃላት 'ኅብረት፡ ሱታፌ፡ ተልእኾ' ዝብላ ኢያን። ከም ወዲ ቅ.ኣጎስጢኖስ መጠን ከኣ ነኣይ ሓድነትን ኅብረትን ንክህሉ ምስራሕ መሰረታዊ ጸዋዕታይ ኢዩ።

ናይ ቅዱስ ኣቦና ር.ሊ.ጳ. ልዮን መበል 14 ኣርማ ጳጳስናኦም፡ ነቲ ኣጎስጢኖሳዊ መሠረቶምን፡ ኣብ ዘመነ ጳጳስናኦም ኣብ ቤተክርስትያን ክንጸባረቕ ናይ ዝደልይዎ ክብርታትን - ቀንዲ ከኣ ሓድነትን ኅብረትን - ርኡይ መግለጺ ኮይና ንረኽባ።

እታ ዋልታ ኣብ ክልተ ተኸፊላ እንክትርኣ፡ እቲ ላዕለዎይ ክፋላ ሰማያዊ ኅብሪ ዘለዎ ኮይኑ፡ ጳዕዳ ዝሕብራ ዕምባባ ከኣ ትርኣ። እታ ታሕተወይቲ ክፋል ህስስ ዝበለ ሕብሪ ዘለዎ ኮይና፡ ንማኅበር ቅ.ኣጎስጢኖስ ዘዘኻኸር ስእሊ ኣለዎ። እዚ ከኣ ዕጽውቲ መጽሓፍ፡ ኣብ ልዕሊኣ ከኣ ብኩናት ዝተወግኣት ልቢ ዘላታ። እዚኣ፡ ናይ ቅ.ኣጎስጢኖስ ንስሓ (ለውጢ) ተዘኻኸር ኢያ። ንሱ ነቲ ምስ ቃል እግዚኣብሔር ዝገበሮ ቀጥታዊ ርክብ 'ንልባይ ብቃልካ ሰንጠቕካዮ' እናበለ ኢዩ ዝገልጸ።

ከላትና፡ አብቲ እንኮ ዝኾነ ክርሰቶስ ሓደ ኢና!